

Gekaapte violen

Tragikomedie
door Luc van Balberghe

Opvoeringsvergunning en auteursrechten
uitsluitend te regelen via
luc.van.balberghe@telenet.be

Beste toneelvrienden,

Fijn dat je deze toneelbrochure wilt lezen. Wellicht ontdek je een nieuw, gepast stuk dat je graag zult regisseren, spelen,...

Wat doe je dan?

Je vraagt een **opvoeringsvergunning** aan de auteur via zijn e-mailadres: luc.van.balberghe@telenet.be .

Bij de aanvraag geef je tegelijk volgende informatie:

- voorziene data van de voorstellingen
- naam/adres en maximum capaciteit van de zaal
- naam van de toneelvereniging
- naam van de regisseur

Indien hetzelfde stuk niet rond dezelfde tijd in die omgeving door een ander gezelschap gespeeld wordt, krijg je normaal gezien onmiddellijk een opvoeringsvergunning. Is dat wel het geval, heeft de eerste aanvrager een vetorecht en moet je in het slechtste geval een jaartje wachten.

Samen met de opvoeringsvergunning krijg je ook het bedrag van de verschuldigde **auteursrechten** voor de tekst

meegedeeld. Dit bedrag dient dan uiterlijk 3 weken voor de première gestort te worden op de rekening van de auteur. Geen enkele organisatie is gemachtigd om in naam van de auteur auteursrechten te innen. Gezien de rechtstreekse contacten tussen toneelkring en auteur zullen de auteursrechten altijd lager zijn dan wanneer ze aan een inningsorganisme betaald moeten worden.

Omdat een toneelstuk een levend iets is, wordt door de auteur nog geregeld gesleuteld aan bestaande teksten. Een toneelbrochure geeft daarom een vrij goed beeld van het stuk, maar als je beslist om het op te voeren, vraag dan steeds de laatste versie aan. De bezetting blijft meestal onveranderd, maar de speelduur kan iets langer zijn, sommige situaties of uitspraken geactualiseerd en de karakters iets meer uitgediept.

Een elektronische leesbrochure kan je gratis aanvragen bij de auteur. Voor de opvoering moeten geen boekjes aangekocht worden. De opvoeringsvergunning impliceert tegelijk het recht om zoveel prints te maken als nodig voor de acteurs/actrices, regisseur, souffleur en technische ploeg.

Veel leesgenot!

Beste lezer,

Vergeet je niet van een korte reflectie met je oprechte mening over dit stuk, te zenden aan de auteur? Waarvoor dank.

lucvanbalberghe@gmail.com

Gekaapte violen

Sabine is dienstoverste van een thuiszorgdienst. Zij controleert dus slechts haar ex-collega's, maar waant zich topmanager. Haar man René is een volgzame slof met een eenvoudig 9-tot-5-baantje.

Zij hebben twee tienerkinderen: de ontluikende puber Sven en de nog onschuldige Wendy.

Dan is er ook nog Mammie, de moeder van Sabine. Deze welgestelde weduwe woont op een luxueuze serviceflat. Elke woensdagmiddag komen de kleinkinderen bij haar eten en dan overbruggen twee extreme generaties de kloof van ouders die het drukdruk hebben.

Iedereen is eenzaam op de eigen manier. De tieners omdat ze nog nergens bijhoren, Mammie omdat ze nergens méér bijhoort, Sabine omdat ze zich wil doen gelden maar het net niet kan, Rene omdat hij steeds onder de voet gelopen wordt.

Ze zoeken elk, ook op hun manier, een uitweg uit die eenzaamheid. De tieners spijbelen en dompelen zich onder in hun vriendenkring, Sabine tiranniseert haar collega's en haar man, Rene kijkt een hele week uit naar de bijeenkomst van Het Genootschap – een mannenclub waar hij moppen tapt.

En Mammie? Tja, Mammie...

Luc van Balberghe

Gekaapte Violen werd gecreëerd door het theatergezelschap WATanders uit Sint-Kruis-Winkel op 9 maart 2012, in een regie van Gilbert Lammertyn, met Tamara Noët (Mammie), Helga Lammertyn (Sabine), Marnix De Vos (René), Laurens Polfliet (Sven), Akia De Caluwé (Wendy) en Veronique Rosseel (Bloemenmeisje).

Personages

- **Mammie:** 70+, bemiddelde weduwe van stand. Woont op gelijkvloerse serviceflat. Heeft alle 'kwalen' van bejaarden zoals vragen stellen en dan niet luisteren naar het antwoord. Niettemin is ze wel goed mee met de tijd en staat open voor de leefwereld van haar kleinkinderen.
- **Sabine:** 40+, dochter van Mammie, dienstoverste van een thuiszorgdienst. Denkt dat ze topmanager is. Heeft geen tijd noch aandacht voor haar kinderen of haar man.
- **René:** 40+, echtgenoot van Sabine, lagere bediende zonder ambitie, volgzame slof, droge humor. Begrijpt veel, maar zegt weinig.
- **Sven:** 17 jaar, zoon van Sabine en René. Typische puber. Nogal egocentrisch en gehaaid.
- **Wendy:** 15, dochter van Sabine en René. Giechelende tiener, goedgehartig maar naïef, droomt weg in tienerromantiek.
- **Bloemenmeisje:** leeftijd onbepaald. Klantvriendelijk, maar tegelijk commercieel. Deze rol kan eventueel ook door een man worden gespeeld.

Locatie

Het verhaal speelt zich af op drie locaties en in drie decors. De decors kunnen suggestief zijn en moeten niet helemaal worden uitgewerkt.

Decor 1: de woonkamer in de serviceflat van Mammie. Beetje ouderwets. Goed gevuld met bibelots (brocante snuisterijen), boekenrek, mahoniehouten kasten en tafeltjes, tapijten, rieten schommelstoel, familiefoto's, herinneringen,...

Decor 2: een hoek in de moderne leefkeuken van Sabine en René.

Decor 3: een bloemenwinkel of bloemenstalletje.

Decor 1 en 2 kunnen op een draaiplateau gebouwd worden. Indien de zaal hiermee niet is uitgerust, kunnen ze naast of boven elkaar staan en, naargelang de actie er zich afspeelt, afzonderlijk belicht. Het is belangrijk dat het publiek begrijpt dat het over uit elkaar gelegen locaties gaat. De zitkamer en de keuken bevinden zich niet in hetzelfde huis.

Decor 3 staat bij voorkeur in een hoek van de zaal, los van het podium.

EERSTE BEDRIJF

TAFEREEL 1/1

(Decor 1. Het is woensdagmiddag. Wendy en Sven komen van school, rugzakje op de rug of in de hand, met een eigen sleutel binnen bij Mammie.)

SVEN: Ze is er weer eens niet! Klaagt dan altijd dat ze niet onder de mensen komt, en toch zit ze nooit in haar kot! Jaaaa,... Pfff... Ouwe besjes, leer ze me kennen!

WENDY: Ach, ze zal nog even om boodschappen zijn en zo. Hoewel... Meestal is ze toch altijd op tijd terug tegen het middageten. Haar kleinkinderen, die gaan voor alles...

SVEN: *(bemerkt een briefje op de tafel)* Kijk, hier! *(Neemt het briefje op en leest hardop voor zichzelf)* "Lieve schatten, ik heb geen stoverij vandaag. De slager was gesloten. De moeder van zijn vrouw is gestorven en gisteren was de begrafenis. Zoals jullie weten, maak ik die stoverij altijd al een dag vooraf klaar. Dan is het lekkerder..." Pfff.... En bla-bla-bla-bla-blaaaaa... "Ik ben daarom even naar de bakker om broodjes. Dekken jullie alvast de tafel. Ik ben er zo! Mammie". *(Tegen zijn zus)* Ho, het is voor jou! *(Duwt haar het briefje in de handen, gooit zijn rugzakje ergens in een hoek en laat zich languit in de fauteuil vallen.)* Wat interesseert het ons nu, dat die slager zijn schoonmoeder het hoekje om ging of waarom hij gesloten was? Mammie toch, altijd die uitleg met die onnozele details.... Ga dan toch naar een andere slager!

WENDY: *(herleest het briefje)* "...dekken jullie alvast de tafel...". Nou, seg! Als er moet gewerkt worden en zo, is het altijd voor mij! Als er stond: 'Je zakgeld ligt op de kast', dan was 't wel voor jou bedoeld geweest!

SVEN: Je snapt het helemaal, zus! *(Gaat door in zijn vorige gedachte)* Ongelooflijk, hoe oude mensen kunnen zeuren! Alsof die schoonmoeder van de slager wereldnieuws is. Als ze straks twee mussen ziet paren, zou ze durven naar de krant bellen. *(Doet een telefoongesprek na)* "Hallo? Kan ik de hoofdredacteur even spreken, alstublieft? Wie, zegt u? De stadsredactie? Neenee, de hoofdredacteur! Het is belangrijk. Dit is een mijlpaal in de geschiedenis van het milieu. (...) Of ik dat even kan uitleggen? Jazeker, kan ik dat! Daar bel ik juist voor. Om dat uit te leggen. Aan de hoofdredacteur! (...) Ho, die is nu in vergadering? Niet erg, hoor, dan bel ik straks wel even terug... Wat zegt u? Dringend? Nee, zo dringend is het ook niet. Het gaat over het mussenbestand. (...) Wat? (...) Jaja, je hoort het goed. De mussen! De mussen zorgen ervoor dat de uitwerpselen op de straat worden opgegeten. De uitwerpselen, ja. Die zijn een bron van bacteriën en infecties. De mussen eten die allemaal op. Maar de mussen sterven uit in de

steden. Mijn kleinzoon leert dat op school. Nu zag ik net twee mussen paren... Dat is toch goed nieuws, zou ik denken! (...)
Hoezo, niet goed genoeg voor de krant? Ho, da's jammer. Jij bent nog erg jong, zeker? Nog niet lang bij de krant, misschien? Ik durf wedden dat de hoofdredacteur het wel belangrijk nieuws zal vinden..." *(denigrerend)* De sukkel!

WENDY: *(nog steeds een beetje mokkend)* Dat is niet eerlijk van je! Ik moet altijd het werk doen!

SVEN: Zo is dat. Begin maar snel, voor Mammie terug is.

WENDY: Ja, grote broer, ik zal me alweer maar eens opofferen... *(gaat naar de kast, neemt bordjes, kopjes en bestek en begint met de tafel te dekken)* Broodjes dus... Hoeven we geen vorken... Of toch. Ik leg er wel enkele bij. Al was 't maar om 't beleg te nemen en zo...

SVEN: Dat schijfje kaas neem ik wel met mijn handen!

WENDY: Niet doen, broer! Je weet hoe Mammie op etiquette gesteld is en zo... Alles volgens de regeltjes!

SVEN: Ach, Mammie en haar etiquette! Lijkt wel alsof ze van adel is. Kopje thee drinken met duim en wijsvinger en haar pinkje stijf omhoog. Gewoon doen, kunnen ze in de familie blijkbaar niet.

WENDY: Ze kwam toch wel uit de betere families en zo. Daar was dat heel gewoon.

SVEN: Dat is vandaag toch allemaal uit de tijd, Wendy!

WENDY: Maar als we haar daarmee nu een plezier kunnen doen?

SVEN: Zeker! Bij Mammie op een goed blaadje staan, scheelt een aardige zakcent op 't einde van de maand. Leg er maar een vork bij dan. Of nog beter: leg er tien vorken bij. Dan neem ik de kaas alsof het met een grijpkraan is. Zal ze nogal van opkijken!
Hahahah... *(Spreekt heel geaffecteerd)* "Zou het uedele mevrouw misschien gerieven van één schelletje kaas in mijn richting te kunnen transporteren, vraag ik beleefd?" Hahahaha...

(Puft verder uit in de stoel terwijl Wendy begint met tafeldekken)

WENDY: Zouden we het vandaag wel zeggen, Sven?

SVEN: Dat waren we toch van plan, niet?!

WENDY: Ja, dat waren we van plan...

SVEN: Nou dan!

WENDY: Ja maar, het is al zolang... En dan plots...

SVEN: Juist daarom! Het is al zolang. Van toen we nog naar de kleuterschool gingen, komt Mammie ons van school halen en eten we hier elke woensdagmiddag. Elke week stoverij. Elke week! En in 't begin was 't leuk. Toen deed opa daarna nog leuke dingen met ons. Naar de speeltuin en zo. Zelfs een keertje naar de dierentuin. Later maakten we hier ons huiswerk. Maar ik vind het de laatste tijd allemaal zo saai worden.

WENDY: Ja, met opa naar de dierentuin! Ik herinner het me nog goed. En dan kocht hij een hele zak met apenootjes en zo. En als we dan bij de apen waren, stond daar op een bordje dat we hen niet mochten voederen. Maar opa deed het stiekem toch. Hij keek eens links en eens rechts en dan, hop... Telkens hij dan zo'n greep nootjes in de kooi had gegooid, keek hij omhoog, naar de lucht. Alsof er niets gebeurd was. En als we met hem bij de olifanten stonden... Weet je nog hoe hijzelf veel harder toeterde dan die beesten? Of bij de gorilla op zijn eigen borst stond te kloppen alsof hij Tarzan was? Ik denk hé, als opa in Afrika had geleefd, dat hij echt van de ene boom naar de andere zou gezwierd hebben en met de leeuwen kon praten en zo...

SVEN: Pfff... Mammie heeft echt niks meer te vertellen. Elke week diezelfde verhalen van vroeger...

WENDY: We mogen eigenlijk toch niet klagen, Sven. De laatste tijd komen we hier toch nog alleen maar eten en zo, en daarna zijn we zo snel mogelijk weg.

SVEN: Nou nog mooier! Wat zouden we hier de hele namiddag blijven zitten dan?

WENDY: Ons ma denkt anders van wel. Die gelooft nog altijd dat we tegen 6 uur thuiskomen, recht van bij Mammie... Als die moest weten dat we de hele namiddag met vrienden in de kroeg zitten en zo...

SVEN: Wat dan? Nou, zeg op: wat dan?

WENDY: Wel ja, dan zou er wel wat zwaaien en zo...

SVEN: Zwaaien, zwaaien... Ons ma heeft allemaal geen tijd voor veel gezwaai. Die is alleen maar met haar carrière bezig. We weten niet eens wat ze doet. Ze maakt altijd maar tabellen op haar laptop en werkschema's. En vooral heel nerveus bellen. Dat doet ze ook. Wat wij doen, dat kan haar eigenlijk helemaal niks schelen. En pa evenmin.

WENDY: Paps houdt wel veel van ons, Sven. Maar hij zegt dat niet altijd en zo.

SVEN: Paps is een slof. Die laat mams haar wind maken en houdt zich voor de rest gedeisd. Praat met haar mee, knikt, lacht en zwijgt.

WENDY: Dat doen wij toch ook?

SVEN: Ja, maar dat is anders. Kinderen moeten dat doen. Die hebben een eigen leven.

WENDY: Paps misschien ook?

SVEN: Grote mensen snappen daar toch niks van. Zie je mams straks al mee naar de kroeg gaan?

WENDY: Misschien zou ze dat wel willen.

SVEN: Ja, dat zou ze zeker wel willen. Ze denkt dat ze toch nog ho zo jong is, maar ze maakt zich zo belachelijk als wat, met haar 'ingebeelde jeugd'. Als er vriendjes komen, probeert ze mee te praten en jong te doen. Maar ze geraakt nooit verder dan: "In mijn tijd..." of "Toen ik zo jong was als jullie..." (*speelt alsof hij met zijn moeder converseert*) "Ja, ma, toen jij zo jong was als wij... dat is lang geleden he!" – "Ho, niet zo lang, hoor..." – "Nou, op 't zicht moet het al héél lang geleden..."

WENDY: Ze werkt toch hard? Ik durf wedden dat ze meer verdient dan paps.

SVEN: Pfff... Daarom moet je je nog niet aanstellen of je opdringen. Durf jij een vriendje mee naar huis nemen als mams thuis is?

WENDY: Mams is er haast nooit.

SVEN: Neen, maar àls. (...) Wel? Je schaamt je toch tot je pukkels krijgt!

WENDY: Haaa... Dààr komen die vandaan! Had jij een vriendje mee naar huis gebracht dan? (*steekt tong uit*)

SVEN: (*steekt ook tong uit*)

WENDY: Mams speelt veel komedie om geliefd te zijn en zo.

SVEN: Ze hengelt naar een beetje aandacht en hoe meer ze daarin overdrijft, hoe meer ze zich van ons verwijdert. Soms ben ik blij dat ik even naar Mammie kan komen. Die doet tenminste nog normaal. Een beetje toch. De stijve gewoonten moet je er maar bijnemen.

WENDY: En Mammie vult ook ons zakgeld aan...

SVEN: Reken maar! Daarvoor kom ik natuurlijk ook graag.

WENDY: Mammie kan wel goed opschieten met jonge mensen zoals wij en zo. Ze staat voor veel meer open dan mams. Je kunt er ook in vertrouwen iets aan vertellen. Als je bij mams je hart lucht, dan weet de volgende dag iedereen het. Of ze speelt het later weer uit als ze 't eens niet kan halen.

SVEN: Niet overdrijven, Wendy. Mammie is ook een oude zeurkous, hoor. Moet je eens op letten: ze stelt je een vraag en nog voor je kunt antwoorden, begint ze al over iets anders. Die luistert nooit. En wàt ze dan vertelt! Allemaal onnozelheden van wat hier in de buurt gebeurde. Toch niks wat ons interesseert! En daarom wil ik stilaan een einde maken aan onze verplichte wekelijkse bezoeken. Elke woensdagmiddag stoverij komen eten, pfff... Na schooltijd met de vrienden een hamburger in de McDonalds, ja! Dat is toch veel leuker dan op bejaardenbezoek gaan!

WENDY: Ja, allemaal best goed, maar hoe zeggen we het haar? Vroeger bleven we tot zes uur en dan gingen we naar huis. Dat hebben we altijd maar vervroegd en zo. Nu zijn we direct na het eten al weg. Het viel haar niet op. Omdat we tussendoor toch wel eens langer blijven. Of jij gaat en ik blijf dan. Maar als we nu helemaal niet meer komen... En ons ma, stel dat ze daar iets tegen zegt...

SVEN: Dat doet ze niet. Mammie klikt niet.

(Mammie komt binnen met een zak broodjes)

MAMMIE: Ha, dag schatjes. Zijn jullie daar? *(gaat naar Wendy voor een zoen, daarna naar Sven)*

SVEN: Nee Mammie, we zijn er nog niet. Dat zie je toch?

MAMMIE: Ach jij,... Plaaggeest! Kom hier! *(knuffelt hem, hij trekt een afwerend gezicht en haalt zijn neus op)* Kom, snel aan tafel. Ik was gisteren naar de slager geweest voor stoverij. Dat moet je altijd een dag van tevoren gereed maken, dan kan het vlees een nachtje trekken in de saus en smaakt het veel beter. Daarom komen jullie dat hier ook zo graag eten, hé schatjes! HmMMM, stoverij....

(Ze gaan aan tafel, schenken koffie uit, beleggen broodjes en beginnen te eten)

SVEN: Ja Mammie, ik denk dat stoverij het eerste vlees was dat ik ooit at. *(slijmt)* Jouw stoverij is de lekkerste die er bestaat!

WENDY: Hoeveel kilo stoverij zou jij al voor ons gemaakt hebben, Mammie? Neem nou vijftien jaar, elke woensdagmiddag, dat zijn er 750. Dat moet dan al snel 300 kilo vlees zijn en zo...

SVEN: Dat is bijna een hele koe op al die jaren!

WENDY: Stomkop, een koe weegt toch veel meer. Dat leerden we in Biologie...

SVEN: Dat weet ik ook al wel. Maar we eten toch de poten en de kop niet op?

MAMMIE: Ach kindjes, toch... Hoeveel stoofvlees ik ooit bereidde, dat geeft immers niks. Als het smaakt, moeten jullie maar genoeg eten. En mij doe je er een groot plezier mee. Hoe is 't op school geweest, trouwens?

WENDY: Heel goed, mammie. We hebben nu een nieuwe leraar voor Engels. Nog een hele jonge, maar zoook knap, goh-goh-goh! Onwijs gaaf, echt een 'stuk'!

MAMMIE: Als jullie dat zouden willen, mogen jullie ook op andere dagen hier 's middag komen eten, hoor. Dat zou me helemaal niet storen. Zo heb ik wat meer gezelschap...

SVEN: (*tegen Wendy*) Zie je nou wat ik bedoel? Ze stelt een vraag, je antwoordt en ze begint ondertussen al over iets anders!

MAMMIE: Ach, dat is het ergste aan oud worden... Die eenzaamheid...

WENDY: Jij bent toch nog niet echt oud, Mammie? Jij denkt nog zo jong en zo...

MAMMIE: Jajaa...

SVEN: En kraken doe je ook niet eens, mammie. Zo kwiek en handig als jij nog bent...

WENDY: Je zou best met ons eens mee kunnen gaan naar een festival, denk ik. Niemand zou ervan opkijken.

SVEN: Heu, van haar misschien niet, maar van ons wel!

MAMMIE: Weten jullie, ik kijk een hele week uit naar de woensdagmiddag. Een hele week lang zie ik niemand, komt er niemand op bezoek. Jullie moeder heeft geen tijd. Vriendinnen heb ik niet meer sinds opa overleden is. Ik sloot me wat af, kwam nergens meer en iedereen bleef weg. Ik heb alleen jullie nog.

WENDY: Je moet eens wat meer zelf buiten komen, mammie. De stad in, mensen ontmoeten.

SVEN: (*stoot Wendy aan, fluistert*) Ben je gek? Houd haar maar binnen, joh! Stel dat ze ons betrapt terwijl we spijsbelen?!

MAMMIE: En hoe gaat het met jou, Sven? Heb je al een vriendinnetje? Hoe oud ben je nu al?

SVEN: Zeventien, Mammie...

WENDY: Liegebeest! Je bent nog maar zestien!

SVEN: Ik word er zo zeventien... Dit jaar nog.

WENDY: Dat telt niet.

MAMMIE: Jullie houden me jong. Als jullie hier zijn en we praten over wat jullie allemaal beleven... Dat is heel anders dan in mijn tijd. Het is nu veel beter voor jullie.

SVEN: (*nadrukkelijk*) Ik word dus zeventien, Mammie. Dat vroeg je toch?

MAMMIE: Haja, zo... Zeventien dus bijna?

WENDY: En zijn vriendinnetje, Mammie, hahaha, dat wil maar niet lukken en zo!

MAMMIE: Wat lukt er niet, schattebout?

WENDY: Hij is verliefd, Mammie, maar hij weet niet hoe hij het moet aanvragen en zo, hahaha...

SVEN: Stomme koe! En jij dan? Jou zien de jongens nog niet eens staan!

MAMMIE: Komkom, geen geruzie hier. Alles komt wel in orde op z'n tijd.

SVEN: Zij moet dan zoiets maar niet zeggen, Mammie.

MAMMIE: Waarom niet? We kunnen toch gerust alles tegen elkaar zeggen? Misschien kan ik je zelfs wel helpen, jongen...

WENDY: Ho Mammie, ga jij het aanvragen in zijn plaats? Ik zal je zeggen wie het is...

SVEN: Kreng!

MAMMIE: Komkom! Nee, liefje ik kan dat niet doen. Opa was daar ook niet goed in. Maar ik merkte het natuurlijk wel dat hij een oogje op me had. Dus hielp ik hem een handje... Als dat meisje Sven zelf ook ziet zitten, dan komt het allemaal wel goed. Daar ben ik zeker van.

SVEN: We hebben gewoon te weinig kans om eens alleen te praten. In de klas kunnen we dat niet. En buiten de klas staat iedereen mee te kijken en te luisteren.

MAMMIE: Nodig haar eens uit, jongen. Samen iets gaan drinken. Of wat leuke dingen doen. Buiten de school dan.

WENDY: Dat durft hij niet, Mammie. Daar is hij veel te verlegen voor en zo.

SVEN: Dat is niet waar! Ik durf wel! Maar ik mag niet alleen weg van ons ma. Ik zou eens moeten kunnen spijbelen...

MAMMIE: Dat moet je maar niet doen, jongen, spijbelen.

SVEN: Nee hoor, mammie, dat doen we niet, hoor!

MAMMIE: Op jullie leeftijd, gaat de school voor alles. Meisjes komen er later nog genoeg. (...) Maar waarom breng je haar eens niet mee naar hier, Sven? Volgende week woensdag bijvoorbeeld. Maak ik weer lekkere stoverij. Kan ze gewoon mee-eten.

WENDY: Dan schaamt hij zich rot, Mammie. Omdat ik er ook bij zit.

MAMMIE: Ken jij dat meisje dan ook, kindje?

WENDY: Ze zit bij mij in de klas, Mammie.

MAMMIE: Maar dan is het toch zo opgelost! Jij vraagt haar volgende week mee naar hier alsof het jouw vriendinnetje is. En ik, ik praat haar en Sven dan wel aan elkaar! Hahahaha.

SVEN: *(tot Wendy)* Stop ermee! Ik wil hier gewoon zelf niet meer komen eten op woensdag! Laat staan met een griet!

MAMMIE: Ik zou het best leuk vinden als jullie af en toe eens een vriendje of een vriendinnetje meebrengen. Zo kom ik ook meer in contact met jonge mensen van jullie leeftijd. En dan moeten jullie maar wat langer blijven 's namiddags. Zo gaat voor mij de tijd ook sneller voorbij. Kunnen we met z'n allen misschien nog leuke dingen doen.

SVEN: Nou Mammie, we dachten net...

WENDY: Jij dacht net, Sven. Jij!

SVEN: Zwijg nou, kalf! Zo komen we er nooit vanaf...

MAMMIE: Al zeventien jaar, elke woensdag... Hoeveel kilo vlees zei je alweer, Wendietje?

WENDY: Vijftien kilo, dacht ik....

MAMMIE: Dat moeten jullie nog maar lang blijven doen, schatjes, elke woensdagmiddag bij Mammie komen eten. Ook later, als jullie getrouwd zijn, blijven jullie maar komen... Ik zou jullie zo missen! Mijn leven zou zo leeg worden...

WENDY: Zeker Mammietje, wij komen ook graag, hoor!

SVEN: (*sarcastisch*) Zeer zeker Mammietje, zo graag als wij komen! Je hebt er geen idee van! (*fluistert tot Wendy*) Onnozel geit! (*Hardop*) Maar nu moeten we wel stilaan opstappen. We hebben nog veel werk te doen en we moeten gaan studeren deze namiddag...

MAMMIE: Jullie kunnen hier ook studeren, hoor jongen.

SVEN: Nee Mammietje, onze pc staat thuis. En die hebben we daarvoor nodig.

MAMMIE: Dat moest ik ook nog eens kopen, een pc... Maar ik begrijp jullie wel hoor! Ik ben al heel erg blij dat jullie kwamen eten. Ten slotte zijn jullie jonge mensen en dan hoef je niet te lang bij zo'n ouwe mammie te blijven zitten. Dat is alleen maar vervelend. Ik vond dat vroeger ook met mijn oma...

WENDY: Het is helemaal niet vervelend, Mammie. Als we het niet zo druk hadden, zouden we zeker nog langer blijven deze namiddag.

MAMMIE: (*Na even nadenken*) Misschien moet ik er maar eens over denken van me een huisdier aan te schaffen...

WENDY: Ho ja, Mammie! Een golden retriever of een labrador of zo.

MAMMIE: Golden retriever... Labrador... Is dat niet wat groot voor deze flat? Misschien een klein schoothondje. Ik weet niet hoe die heten...

WENDY: Hoooo... een chihuahua.

SVEN: Zo'n praline aan een touwtje?

MAMMIE: Een schoothondje... Of, (*denkt even na*) een poes?

SVEN: Help jij mammie nog even de tafel afruimen, zus? Dan ga ik al (*knipoogt*) 'naarbuiten'...

MAMMIE: Heb je vuur bij je, jongen?

SVEN: Vuur???

MAMMIE: Ja, om je sigaret aan te steken... Je gaat toch roken?

SVEN: *(onwennig, betrapt)* Heu,... heu...

WENDY: Heu, Mammie,... *(tracht aandacht af te leiden)* Zal ik ook mee helpen afwassen?

MAMMIE: *(neemt geld uit haar portemonnee)* Hier jongen, kan je een pakje sigaretten mee kopen. Zorg dat je mama het niet ontdekt. Die wil niet dat je rookt. Maar je bent toch al bijna zeventien... *(geeft ook wat geld aan Wendy)* Dat is voor jou, meisje. Ga er deze namiddag maar iets lekkers van drinken voor je tegen zes uur naar huis gaat...

WENDY: Maar heu, mammie... *(verrast)* Tegen zes uur?

MAMMIE: Stil maar nu...

SVEN: *(stil tegen Wendy)* Heb jij haar dat gezegd?

WENDY: 'tuurlijk niet!

SVEN: Hoe weet ze dat dan?

MAMMIE: Tot volgende woensdag, he kinderen?

WENDY: Ja Mammie, tot woensdag...

SVEN: Heu, tot woensdag, Mammie...

(Exit Wendy en Sven)

MAMMIE: *(Glimlachend, mijmerend)* Die kinderen toch,... Dat ze zich maar eens goed amuseren op woensdagmiddag. Ik denk dat ik nog even tot in de bloemenwinkel loop. Kan ik ondertussen met die mevrouw nog een praatje maken...

(Licht uit)

TAFEREEL 2/1

(Decor 3. Korte tijd na het eerste tafereel. Het bloemenmeisje schikt bloemen in haar winkel. Mammie komt binnen en kijkt rond)

BLOEMENMEISJE: Ha, dag Mammie. Zijn de kleinkinderen al naar huis?

MAMMIE: Geen idee, kind! Ze gingen na het eten weg, maar ik denk niet dat ze echt naar huis gingen... *(knipoogt)* Ach ja, die jonge mensen vandaag. Er is zoveel te doen voor hen. Dan moeten ze maar niet te lang bij hun oude grootmoeder blijven zitten. En thuis, tja... Bij hen thuis is het ook maar stil.

BLOEMENMEISJE: Voor jou zou het toch wel leuk zijn als ze iets vaker kwamen of wat langer bleven?

MAMMIE: Ja, dat is waar... Maar dat kan ik toch niet van hen verlangen, hé. Ze zijn jong. Ze hebben het ook moeilijk. Op hun manier zijn ze op die leeftijd al even eenzaam als oude mensen.

BLOEMENMEISJE: Is het zo erg, Mammie?

MAMMIE: Ach, sinds mijn man dood is, sinds ik verhuisde naar die serviceflat... De tijd gaat zo traag... Ik ben altijd vroeg wakker, begin meteen met poetsen. Maar zo'n flat, dat is op minder dan een uurtje al gedaan. Dan begin ik met mijn eten voor te bereiden. Aardappelen schillen... Om tien uur ben ik met alles klaar. En dan... dan begint een lange, lege dag... Niets meer te doen. Niemand om tegen te praten... Het alleen zijn, is het ergste.

BLOEMENMEISJE: Tja...

MAMMIE: Mijn dochter zegt dat ik vaker in 't restaurant van de serviceflats moet gaan eten. Dan ontmoet ik mensen. Of een maaltijd aan huis laten brengen. Maar waarom zou ik dat eigenlijk doen? Ik kan nog best zelf koken en dat doodt bovendien de tijd. Boodschappen doen, aardappelen schillen, gehaktkoek mengen en kneden, of stoverij maken... Waarom zou ik in godsnaam uit eten gaan? Om nog langer te moeten wachten tot het tijd is?

BLOEMENMEISJE: Misschien om niet alleen te moeten eten? In gezelschap smaakt het toch ook altijd beter?

MAMMIE: Ach, in gezelschap... Beneden in het restaurant van de serviceflats zit je ook maar tussen oude mensen die allemaal hun kwaaltjes hebben. En hun grootste kwaal is ook eenzaamheid. Zelfs als ze allemaal bij elkaar zitten...

BLOEMENMEISJE: Je zou kunnen een hondje nemen. Een huisdier... Daar heb je echt veel vriendschap aan, gezelschap... Mijn moeder woont ook alleen en ik sta hier een hele dag in de

zaak. Veel kan ik haar dus niet gaan bezoeken. Maar zij heeft een hondje. Ze verzorgt het, ze laat het uit en heeft zo zelf ook haar dagelijkse wandeling. 's Avonds heeft ze er gezelschap aan. Weet je, ze praat er soms zelfs mee. En volgens haar begrijpt hij alles wat ze zegt! Nou ja, hij? 'Ze' begrijpt alles, want het is eigenlijk een teefje.

MAMMIE: Een hondje, pfff... Dat mag niet. Dat staat in het contract. Geen huisdieren.

BLOEMENMEISJE: Wie kan dààr nu iets tegen hebben?!

MAMMIE: Dat is om de anderen niet te storen, denk ik. Zo'n hondje blaft wel eens. En niet iedereen kan daar zo goed tegen. Ach als je oud bent... Sommigen willen helemaal niet gestoord worden, anderen snakken er juist naar.

BLOEMENMEISJE: En een poes dan? Die blaft toch niet? Je hebt zelfs poesen die je de hele tijd kunt binnenhouden. Dan heeft er niemand last van.

MAMMIE: Maar het staat er uitdrukkelijk in: het mag niet. Geen hond, geen poes, zelfs geen kanarievogeltje!

BLOEMENMEISJE: En een goudvis?

MAMMIE: Ach, een goudvis,... dat is geen huisdier!

BLOEMENMEISJE: Toch wel! Een goudvis leeft. Je kunt die niet aaien, maar er wel naar kijken. Moet ook verzorging hebben. Ben je mee bezig. En waarom zou je tegen een goudvis niet kunnen praten, Mammie? Misschien nog beter dan tegen een poes, wel!

MAMMIE: Dat zegt me nu echt niks... Dan kan je net zo goed een bokaal haring op de kast zetten.

BLOEMENMEISJE: Gek toch, dat mensen meteen aan een hond of een kat denken als ze 't over een gezelschapsdier hebben. Maar met alles wat leeft, kan je een band opbouwen. Weet je, mijn grootvader, die praatte zelfs tegen bomen!

MAMMIE: Tegen... bómen?

BLOEMENMEISJE: Ja, en hij voelde ze ook aan. Die bomen communiceerden ook met hem. Zo had hij altijd veel beter contact met een eik of met een beuk dan met een kastanjelaar. Een eik kon hij liefdevol over de bast wrijven. Maar in de buurt van een kastanjeboom kon hij geen minuut blijven staan of hij begon zich onbehaaglijk te voelen.

MAMMIE: Het zou kunnen... Bomen leven ook. Anders dan wij, maar ze leven, ze worden oud en ze gaan dood. Maar bomen ontmoeten elkaar niet. Bomen zijn hun hele leven eenzaam...

BLOEMENMEISJE: Behalve toen mijn grootvader ermee ging praten!

MAMMIE: Ze leven, net zoals bloemen...

BLOEMENMEISJE: Zeker! Bloemen leven ook!

MAMMIE: Laat me maar eens kijken welke mooie exemplaren je vandaag hebt! Het is woensdag, dan heb je hele verse snijbloemen. Recht van de veiling, toch?

BLOEMENMEISJE: Ik was net zo aan 't denken, Mammie... Jij komt haast elke woensdag verse snijbloemen kopen...

MAMMIE: Ja.

BLOEMENMEISJE: Wel ik dacht dus... In plaats van elke week verse bloemen te komen kopen... Waarom koop je eens geen plantje? Dat is wel iets duurder, maar het houdt langer.

MAMMIE: Maar lieve kind, het is mij niet alleen om die bloemen te doen! Tot hier komen, is tegelijk een uitstapje voor me! Ik kan dan even met je praten. En de namiddag gaat voorbij... De kleinkinderen willen na het eten immers toch zo snel mogelijk weg naar hun vrienden.

BLOEMENMEISJE: Je hebt gelijk, Mammie. Maar niets belet je om af en toe toch nog losse bloemen te komen kopen, hé! Of zelfs zo maar eens een praatje komen maken. Bovendien vergt zo'n plantje toch wel enige verzorging. Je kunt dat zelfs beschouwen als een soort huisdiertje.

MAMMIE: Een plantje als huisdier, hahahaha...

BLOEMENMEISJE: Natuurlijk! Kijk es hier. Ik heb hier een Saintpaulia. Is familie van de viooltjes. Het is een hele leuke plant. Vraagt eigenlijk weinig zorg, en toch kun je er de hele tijd mee bezig zijn.

MAMMIE: Mooi is hij wel, ja. Kijk, de blaadjes hebben een donkerrode steel en worden dan dofgroen. De bloemetjes zijn paars.

BLOEMENMEISJE: Ik heb klanten die er een hele collectie van aanleggen. Er bestaan zoveel verschillende soorten van! Dit is de Saintpaulia lonantha, de basisplant eigenlijk. Maar in het wild zijn er zoveel variëteiten...

MAMMIE: Hoe, groeit die ook in het wild dan?

BLOEMENMEISJE: Ja, oorspronkelijk komt hij uit het Usambara-gebergte.

MAMMIE: Usam...? Waar ligt dat dan wel?

BLOEMENMEISJE: Dat is een bergketen in Tanzania, in het zuiden van Afrika, Mammie.

MAMMIE: Hoho, een tropische plant? Kan je die hier dan wel goed houden? Heeft veel warmte nodig, wellicht? Of veel vocht?

BLOEMENMEISJE: Wel, dat valt goed mee. Omdat hij nogal hoog in de bergen groeit, mag hij zelfs niet te warm staan en zeker niet in volle zon. Zo'n 18 graden is ideaal.

MAMMIE: Oei, geen zon?

BLOEMENMEISJE: Ach, je moet er alleen op letten dat je hem niet op de vensterbank plaatst. Maar dat is ook een voordeel. Elke andere plaats in huis is goed.

MAMMIE: Dat is dan een plant zoals ik. Ik heb het ook niet graag te warm in huis, liever wat meer kleren aan dan te warme lucht. En al heb ik het graag zonnig, ik blijf meestal zelf toch ook uit de zon weg.

BLOEMENMEISJE: Daarom sprak ik je er ook over, Mammie. Jullie zouden een goed stel vormen! Hahaha... (*denkt even na*) Mammie.... Gek eigenlijk, dat ik je ook al 'Mammie' noem?!

MAMMIE: Ach ja, dat komt door de kleinkinderen. Zij begonnen ermee. En op den duur noemde iedereen me 'Mammie'.

BLOEMENMEISJE: Stel je voor dat die Saintpaulia zou kunnen spreken, misschien zei hij dan ook Mammie tegen jou, hihi...

MAMMIE: Dat zou wat zijn, ja! Sprekende planten! Nou ja, er zijn al vleesetende planten, dus zo gek is die idee nog niet. Hebben ze speciale zorgen nodig? Meststof of alleen water af en toe?

BLOEMENMEISJE: Ach, dat valt best mee. Veel zorgen heeft hij niet nodig. Je moet er wel zorgvuldig mee omgaan. Vooral veel aandacht geven.

MAMMIE: (*lacht*) Dus toch... tegen praten af en toe?

BLOEMENMEISJE: Haha.. Dat zou kunnen helpen, ja. Wie weet? Maar ik bedoel meer de manier waarop je ze water geeft. Ze zijn heel kwetsbaar.

MAMMIE: Ho, en wat gebeurt er dan?

BLOEMENMEISJE: Dan worden ze ziek. De blaadjes beginnen te rotten...

MAMMIE: Ho! Dat mag niet! (*praat tegen het plantje*) Nee, dat gaan wij niet laten gebeuren, hé!

BLOEMENMEISJE: Ach, zo moeilijk is het ook allemaal niet. Twee keer water geven per week. Meer niet. En dan alleen in de bloeiperiode.

MAMMIE: En buiten de bloei?

BLOEMENMEISJE: Wel, als er knoppen ontstaan, mag je zelfs gerust zes weken wachten met bevochtigen. Zo'n beperkte periode van droogte zorgt ervoor dat er daarna een rijkere bloei komt. Het is een erg vlezig plant, een kruidachtige zelfs. Die heeft dus voldoende vocht van zichzelf. En in de natuur komt die droogte overeen met de natuurlijke rust van de plant, net voor de bloei.

MAMMIE: En waar moet ik dan vooral op letten om de blaadjes niet te laten rotten?

BLOEMENMEISJE: Zorgen dat je niet op de blaadjes giet, Mammie. Het beste nog kan je water in een schoteltje doen en de wortels zo het vocht laten opnemen. Bevloeien heet dat. En als de kluit verzadigd is, giet je de rest van het water gewoon weg.

MAMMIE: En een constante temperatuur van 18 graden?

BLOEMENMEISJE: Ja, dat is zeer belangrijk. Hij is zo gevoelig voor wisselende temperaturen, onze Saintpaulia!

MAMMIE: Hoe heet dat plantje eigenlijk?

BLOEMENMEISJE: Saintpaulia, Mammie. Dit is een Saintpaulia Ionantha.

MAMMIE: Saintpau...

BLOEMENMEISJE: Een Kaaps Viooltje, zeggen ze ook.

MAMMIE: Hooo, Kaapse Viooltjes! Ja, daar hoorde ik al van. Is goed, ik neem deze mee. Maar heu...

BLOEMENMEISJE: Ja, Mammie?

MAMMIE: Ik mag dan elke week toch nog snijbloemen komen kopen ook, hé? Of minstens even binnenlopen voor een praatje?

BLOEMENMEISJE: Natuurlijk, Mammie, natuurlijk... *(Begint met het plantje in de pakken)*

(Het licht gaat langzaam uit)

TAFEREEL 3/1

(Decor 2. De vooravond van dezelfde dag. Sabine zit aan de keukentafel, druk bezig met haar laptop. Ze kijkt niet op wanneer ze praat. René is aan het strijken)

RENÉ: Je weet toch dat ik vanavond nog weg ga?

SABINE: Weg?

RENE: Het is woensdag.

SABINE: Ja...

RENE: Elke woensdagavond is het toch repetitie bij Het Genootschap?

SABINE: Pfff... Wanneer houd je daar eens mee op? Hier is toch genoeg werk te doen? Bovendien, waarvoor repeteert dat Genootschap eigenlijk? Met welk doel? Jullie repeteren maar en treden nooit op.

RENE: Het Genootschap heeft geen doel. We repeteren zomaar wat. Voor de gezelligheid. We vertellen om beurten een mop. Wie de anderen niet kan doen lachen, betaalt een rondje. En elk jaar wordt de beste mop bekroond met de Grote Prijs van het Genootschap.

SABINE: Als jullie er nou mee zouden gaan optreden of zo... Dan had het nog zin. Maar nu... Da's toch gewoon tijdverlies? Alleen een alibi om rondjes te geven en om te drinken. Alsof die mannen niets anders te doen hebben. Ze zijn toch niet allemaal zoals jij, René? Er zullen er toch bij zijn, die wél een verantwoordelijke job hebben? Zoals ik...

RENE: Ach, het is toch maar ontspanning! Zal ik je een mop vertellen?

SABINE: Laat maar zitten! *(wijst naar laptop)* Is hier helemaal niet om te lachen... Ze belazeren me allemaal...

RENE: Wie belazert je?

SABINE: Hier! Die thuiszorgsters! De organisatie heeft te weinig kandidaten, dus werven ze maar vreemdelingen aan. Alsof die oude mensen daarmee gediend zijn! Die oude mensen, dat zijn onze klanten, he! Hoor je dat? Klanten! Die betalen voor de dienstverlening. En dan krijgen ze iemand die ze nauwelijks begrijpen, die geen stofdoek in de hand kan houden en...

RENE: Moeten die dan geen proeven afleggen, voor ze aangenomen worden?

SABINE: (*gaat onverstaanbaar voort*) ...en wanneer ze koken! Niet te geloven! Schapenvlees waar het vet zo afdruipt, groenten die de mensen nooit gezien hebben en in plaats van aardappelen, zo'n papje met allemaal korreltjes...

RENE: Koeskoes, heet dat. Koeskoes. Dat is Marokkaans...

SABINE: Dat kan me niet schelen. Die oude mensen lusten het niet. Die willen alleen aardappelen, groenten en een normaal stuk vlees. En saus. Véél saus.

RENE: Zo leren ze de wereldkeuken kennen, dat is toch leuk?

SABINE: Wereldkeuken? Ik deed eens een controlebezoek op de middag. Die mevrouw had gewoon het eten laten staan. Eén of twee hapjes om te proeven. Dat was alles.

RENE: Ze kunnen zich toch ook een beetje aanpassen?

SABINE: Aànpassen? Aànpassen! Zij hoeven zich helemaal niet aan te passen. Wij moeten ervoor zorgen dat ze op hun oude dag alleen nog vertrouwde dingen krijgen, dat ze zich blijven thuis voelen. Dat alles nog herinnert aan vroeger. Dan voelen ze zich veilig.

RENE: Maar hoeveel van die vreemde meisjes heb je dan?

SABINE: Twee! En ze zijn allebei hetzelfde.

RENE: En hoe groot is de hele ploeg?

SABINE: Groot genoeg! Zeker bijna dertig...

RENE: Twee op dertig? Dat kan toch geen probleem zijn! Die moet je toch kunnen opleiden, bijsturen... Leren poetsen, onze keuken leren koken... Waar maak je je druk over, als er nog 28 anderen zijn?!

SABINE: Ja, en denk je dat die er niet het kantje aflopen, dan? Neem nou Charlotte! Elke week opnieuw lapt ze het! Ze moeten inloggen wanneer ze bij een cliént aankomen en als ze na enkele uren klaar zijn met hun werk, moeten ze uitloggen. Een ambulante tikklok, zeg maar. En op 't einde van de maand leveren ze hun toestelletje in en bereken ik hoeveel uren ze effectief gewerkt hebben. Maar Charlotte heeft minstens én dag per week dat ze 'vergeet' uit te loggen. Dan is er geen controle op het uur waarop ze bij die cliént vertrok.

RENE: Dat kan iedereen toch overkomen?

SABINE: Charlotte doet het elke week. Ik denk dat ik haar maar eens moet gaan opwachten... Of controle op haar nek sturen... Ik durf wedden dat ze een half uur vroeger vertrekt. Die oudjes spelen dat soms nog mee, zelfs. Ze vergeten wel dat zij ervoor moeten betalen. En dat de hele maatschappij meebetaalt. De thuiszorg is al duur genoeg!

RENE: Ho, dat is dan precies hetzelfde wat jij vroeger deed, voor je diensthoofd werd?

SABINE: Waarom denk je dat ik diensthoofd geworden ben? Omdat ik al de achterpoortjes kende, natuurlijk! En dan deze hier... Liliane! Je weet dat ze van elke cliënt een rapport moeten maken: bed opgemaakt, vloer gedweild, ramen gelapt, gordijnen gesopt,... Wat schrijft Liliane erbij? Half uur naar problemen geluisterd en oude man wat opgebeurd! Ze denken soms dat ze maatschappelijk werkster zijn en ze zijn alleen maar schoonmaakster. We betalen hen niet om een kopje koffie te drinken en wat te zitten kletsen. Dat moeten ze dan maar in hun vrije tijd doen. Die thuiszorgsters willen zich allemaal beter voordoen ze zijn!

RENE: Jij zegt toch ook dat je tot het management behoort terwijl je alleen maar diensthoofd bent?

SABINE: Maar ik ben wel leidinggevend!

(De kinderen komen uitgelaten binnen, zogenaamd recht van oma.)

WENDY: *(gaat hen allebei een kusje geven)* Dag, mams, dag paps...

SVEN: *(steekt hand in de lucht)* Yooo!

RENE: Dag mannen! Alles goed gegaan op school?

SVEN: Ja hoor, paps! En ons huiswerk is ook al klaar.

RENE: O ja?

SVEN: Bij Mammie geweest deze namiddag, hé.

RENE: Ha ja, dat klopt.

SABINE: Jullie eten zo wel een broodje, want ik heb niet gekookt vandaag. Was veel te druk.

WENDY: We hebben vanmiddag bij Mammie gegeten, mams.

SABINE: Is waar ook. 't Is woensdag vandaag...

RENE: Had Mammie weer van die lekkere stoverij zoals elke week?

WENDY: Neen, de moeder van de slager zijn vrouw of zo was gestorven en daarom was de winkel dicht en kon ze geen vlees gaan halen, maar ze was naar de bakker geweest en had broodjes gekocht...

RENE: How? Dan hebben jullie in 't geheel geen warme maaltijd gehad vandaag? Zal ik dan bellen voor pizza?

SABINE: Ze zullen niet sterven van twee keer brood per dag, Rene!

SVEN: Hoewel,... Niet sterven? Ik voel me toch al een beetje niet zo goed worden...

WENDY: Als het nog eens gebeurt, dat de moeder van die slager begraven wordt, zullen we dan naar McDonalds en zo gaan, mams?

SABINE: Geen sprake van! Jullie blijven de hele woensdagnamiddag bij Mammie. Dan weet ik tenminste waar jullie uithangen.

SVEN: (*binnensmonds tegen zijn zus*) Stomme gans! Moest je dat nou zeggen? Je maakt slapende honden wakker!

SABINE: Wat zei je daar?

SVEN: Niks, mams. Ik zei... dat Mammie een hondje gaat kopen...

SABINE: Een hond??

WENDY: Ja, mams. Een golden retriever of een labrador of zo... Dan heeft ze de hele week lang gezelschap. En wij mogen er op woensdag mee gaan wandelen.

SABINE: Mammie? Een hond? Wat moet ze dààr mee?

RENE: Is nog niet eens zo'n slecht idee van haar.

SABINE: Ben je gek? Een oud mens met zo'n groot beest!

WENDY: Ze voelt zich zo eenzaam, zei ze. En een hond is trouw en lief en gezellig. Kan ze ook aaien en zo...

SVEN: Groot beest? Nooit van die opgedirkte pralines gezien?

WENDY: ...aan een touwtje!

RENE: Eerlijk gezegd, we moeten toegeven dat we er wel erg weinig op bezoek gaan. Ze ziet de kinderen meer dan ons.

SABINE: Niet moeilijk! Jij bent altijd de hort op! Repetitie in moppen vertellen! Goh!

RENE: Altijd de hort op... Alleen woensdagavond ben ik weg tot tien uur! Dat is alles...

WENDY: Je kunt wel behoorlijk overdrijven, hoor ma! Paps doet hier alles, maar mag nooit iets. En toch mopper je altijd over hem en zo.

SVEN: En jezelf zo belangrijk voelen, daar overdrijf je ook wel in!

SABINE: Wees maar blij dat hier iémand de touwtjes in handen neemt.

SVEN: Ja, onze pa...

SABINE: Studeer jij dan maar goed, dan kan je 't verder schoppen!

RENE: (*oppert voorzichtig*) Misschien moeten we ook eens aan thuiszorg denken? Voor Mammie.

SABINE: Thuiszorg? Voor Mammie? Dat wil die nooit! Ze is pas 76 en kan zich nog perfect alleen redden. De sociale dienst zal dat nooit goedkeuren. Ik ook niet, trouwens! Zie je Mammie al koeskoes eten?!

SVEN: Dat zou ik me nog best kunnen voorstellen, ja. Niet elke dag, dat niet. Maar zo eens af en toe, voor de afwisseling... Ja, hoor! Mammie staat daar zeker voor open.

RENE: Ik dacht vooral aan... Alleen voor het gezelschap dan. Kan ze een praatje maken...

SABINE: Ja, in het Arabisch of in het Pools!

WENDY: Mammie is zeer goed in talen. Zij leert een vreemde taal bij en dat meisje leert onze taal en zo. Dat zou toch een goede oplossing zijn?

SABINE: Rene, ik zei het je al! Al dat sociale gedoe is niet de taak van een thuiszorgster! Die moet werken. Gewoon werken, niet leuteren.

WENDY: Maar als Mammie op reis gaat, dan kan die hond hier komen logeren en zo, hé mams?

SABINE: Wat? Hiér? Ik denk er niet aan. Daar heb ik geen tijd voor, voor een hond! Ik vraag me trouwens af wat zij ermee aan moet.

WENDY: Ze voelt zich zo alleen zei ze, niemand om tegen te praten en zo. Hele lange dagen waarin niets gebeurt...

SABINE: En die hond gaat dat oplossen? Måg ze trouwens wel huisdieren houden? Sinds opa overleed en ze de villa verkocht, is ze erg veranderd. Ze beseft het blijkbaar allemaal niet zo goed meer.

RENE: Waarom zou ze geen huisdieren mogen hebben?

SABINE: Dat staat in het contract van de serviceflat. Geen huisdieren, zelfs geen kanarievogeltje. Ze mogen mekaar daar geen last bezorgen.

WENDY: Ho, maar er zijn ook hele brave honden. En zo'n golden retriever blaft zelfs niet eens luid. Sven en ik zullen ermee naar de hondenschool gaan om hem af te richten.

SVEN: Ben je niet goed wijs, dan?

WENDY: Zou toch leuk zijn?!

SABINE: Geen sprake van! Ik zal haar dat wel uit het hoofd praten. Morgen moet jij er maar eens op bezoek gaan, Rene. En dan zeg je dat er van een hond geen sprake kan zijn.

SVEN: Jij zult het haar uit het hoofd praten... En paps moet er op bezoek gaan?

SABINE: Ja, dat is bij wijze van spreken. Ik heb daar geen tijd voor!

WENDY: Heb jij ooit nog wel eens tijd en zo, mams?

SABINE: Wat is me dat nu voor een vraag? Je wéét dat ik het altijd drukdrukdruk heb.

SVEN: Als je 't toch zo druk hebt, waarom zeg je 't dan drie keer na elkaar?

WENDY: Misschien moeten wij ook maar een huisdier nemen?

SABINE: Wij? Ik denk er niet aan. Er is hier al leven genoeg in huis.

WENDY: Maar mams toch, als wij er nu zelf voor zorgen? Sven en ik. Elke avond doen we er samen een grote wandeling mee...

SVEN: Haaaa... Dàt is pas een goed idee van die ene hersencel in jouw koppie!

SABINE: Hier komt geen hond en bij Mammie ook niet!

WENDY: Jammer. Een hondje zou de eenzaamheid verdrijven...

SABINE: Hoe kan jij nu eenzaam zijn? De jongens kijken al naar je om!

SVEN: Shit! Jongens? Naar Wendy?...

WENDY: Alsof je je niet eenzaam kunt voelen, zelfs als je niet alleen bent en zo...

SVEN: Weet je wat je doet, paps? Je gaat naar Mammie en je vertelt haar een stevige mop zodat ze heel hard begint te lachen. Daar ben je toch zo goed in. Misschien denkt ze dan enkele dagen niet meer aan een hond.

RENE: Dat is best mogelijk! Moet ik toch even nadenken, welke... Misschien dat er vanavond tijdens de repetitie een goeie mop verteld wordt?

WENDY: Anders vertel je die mop van...

SVEN: Of van...

RENE: Hoooo, ik weet er eentje! Dat is een goeie! Daar zal ze zeker mee kunnen lachen. Luister...

(Het licht gaat langzaam uit)

Einde van het eerste bedrijf

TWEEDE BEDRIJF

TAFEREEL 1/2

(Decor 3. Enkele weken later. Mammie snuistert rond in de bloemenwinkel. Bloemenmeisje komt op)

BLOEMENMEISJE: Ha, dag Mammie! Alles goed met jou?

MAMMIE: *(enthousiast)* Ja hoor, kind! Het gaat prima met mij!

BLOEMENMEISJE: Ik begon me al ongerust te maken. Je kwam enkele weken niet.

MAMMIE: Ja, ik weet het. Maar geen reden om je zorgen te maken, hoor! 't Was trouwens jouw eigen schuld... Sinds je me die Saintpaulia verkocht hebt... Dat was echt een goed idee van je! Niet dat ik er elke dag uren mee bezig ben, want hij vraagt niet zoveel zorg. Maar je moet er vooral goed op letten. De blaadjes zijn zo kwetsbaar...

BLOEMENMEISJE: Ja, dat zei ik je ook. Nooit water op de bladeren gieten. Daar zijn ze niet tegen bestand.

MAMMIE: Hij doet me denken aan een reus van een man, maar met een klein hartje. Zoals die leeuw in Zuid-Afrika. *(Citeert)* "Die mannetjie leeu het vir 'n oomblik vreesloos na my opgekyk en voortgegaan met drink asof ek nie bestaan nie. Dan het die so baie skielyk uit volle bors begin brul asof hy vir my 'n serenade bring! Ek kon die vibrasie tot in my maag voel!"

BLOEMENMEISJE: Ho, Mammie, je spreekt Afrikaans?

MAMMIE: Ja hoor, natuurlijk spreek ik Afrikaans, kind! Wist je dat niet? Ik heb een Afrikaanse, heu... vriend. Hij neemt me soms mee. 'Wylie' noemt hij me en ik zeg dan 'witmans' tegen hem. Hahaha...

BLOEMENMEISJE: Het is toch een blanke?

MAMMIE: Ach, hoe blank is een blanke nog in Zuid-Afrika? En hoe zwart is een neger er nog?

BLOEMENMEISJE: Ik bedoel de huidskleur, natuurlijk. Die verandert toch niet?

MAMMIE: Nouuuu... Soms wel. Als mensen van binnen veranderen, dan veranderen ze van buiten ook een beetje. Maar niet helemaal. De pit blijft ongeschonden. In Zuid-Afrika zegt men: "Ek kan die swartmans uit die bos haal, maar nie die bos uit die swartmans nie".

BLOEMENMEISJE: Toch leuk dat het een taal is die je zo goed begrijpt. En dan nog aan de andere kant van de wereld!

MAMMIE: Ja, de taal begrijp je snel. Maar Afrika begrijpen, dat is nog iets anders... Mijn vriend woont er al generaties. Die kan erover vertellen en vertellen. Ik hang dan sprakeloos aan zijn lippen. Hele verhalen over de geschiedenis van zijn land. Over de Boeren die het gezag van de Britten weigerden en naar Transvaal vluchten. De Grote Trek. Dat was nog met huifkarren die door ossen voortgetrokken werden.

BLOEMENMEISJE: Iets zoals de vlucht naar Egypte?

MAMMIE: Ja, maar dan veel later.

BLOEMENMEISJE: Dat moet geweldig zijn als je zo'n vriend hebt.

MAMMIE: Ho jaaaa, maar hij is ook geweldig!

BLOEMENMEISJE: En, heu... is hij...?

MAMMIE: Is hij, heu....?

BLOEMENMEISJE: Ja, Mammie, ik bedoel... Is hij een vriend... Zomaar een vriend, een goede vriend...? Of is hij een 'vaste' vriend?

MAMMIE: Ach kind, op mijn leeftijd is 'zomaar' een vriend veel belangrijker dan een 'vaste' vriend, zoals jij bedoelt. Ja, we zijn wel heel erg intiem met elkaar. Want daar komt het in vriendschap altijd op aan, weet je. Op intimiteit.

BLOEMENMEISJE: Verschillen jullie dan veel in leeftijd?

MAMMIE: Leeftijd... Wat is leeftijd? Heeft leeftijd wel iets met ouderdom te maken?

BLOEMENMEISJE: Je zei toch, intimiteit... Wordt dat niet lastiger als je wat ouder bent?

MAMMIE: Ja, intimiteit... Dat is nog iets anders dan seks, dat weet je toch?

BLOEMENMEISJE: Heu, ja... Maar ik dacht, in Afrika misschien... Je weet nooit...

MAMMIE: Daar heb je helemaal gelijk in, kind. In Afrika weet je nooit...

BLOEMENMEISJE: Het schijnt dat het zo'n mooi land is?

MAMMIE: Ik denk niet dat ergens ter wereld de natuur mooier is. Toen mijn man nog leefde, hebben we veel gereisd en veel gezien. Maar sinds ik mijn vriend ken en hij me meeneemt naar Zuid-Afrika... Hooo, neem nu Pretoria. In die stad staan 70.000 jacaranda's. Dat zijn de bomen waar ze palissanderhout uit zagen. 70.000, kind! In één stad. De bloesems ervan zijn paars. Tot in november ligt de hele stad bedekt met een tapijt van paarse bloesems. Hooo, uit de lucht gezien moet dat een prachtig schilderij zijn...

BLOEMENMEISJE: Jacaranda's? Zijn dat Afrikaanse bomen?

MAMMIE: Neenee,... Mijn vriend zegt dat ze eeuwen geleden ingevoerd werden uit Rio de Janeiro. Maar ze zijn wel mooi...

BLOEMENMEISJE: Wat een geluk dat de apartheid er is opgeheven. In zo'n mooi land mogen mensen toch niet anders dan gelukkig zijn...

MAMMIE: De apartheid, ja. Die is door de geschiedenis ingehaald, zegt mijn vriend. Met de negers gaat het er nog altijd slecht, maar nu met de blanken ook... Jammer... Maar ik kwam niet naar hier om over Zuid-Afrika te vertellen, kind.

BLOEMENMEISJE: Een bosje snijbloemen, Mammie?

MAMMIE: Eigenlijk kwam ik vragen... Je vertelde me vorige maand over die Saintpaulia's. Dat er zoveel verschillende soorten van bestaan?

BLOEMENMEISJE: Ja, dat is zo. In de natuur bestaan er al enkele tientallen. En dan zijn er nog bestuivingen en de geënte planten die door kwekers werden gecreëerd. Nog eens enkele tientallen...

MAMMIE: Zoveel?!

BLOEMENMEISJE: Jij hebt de Saintpaulia lonantha, maar hier heb ik een Saintpaulia rupicola. Moet je eens kijken: de bladrand is totaal anders. De kleur van het blad ook. En de bloemetjes zijn normaal gezien violet, maar deze soort kan rood, roze tot wit zijn. En dan zijn er nog de variëteiten met tweekleurige bloemen! Of met dubbele bloemen, die bestaan ook. Is echt een hele boeiende plant.

MAMMIE: Ja, dat heb ik zelf al ondervonden, kind. Ik zou er wel een huis vol van willen hebben. En dan leer ik ze op andere dagen te drinken, zodat ik er elke dag enkele kan verzorgen en ze na een week allemaal aan de beurt zijn geweest...

BLOEMENMEISJE: Je kunt ze ook zelf kweken, hoor Mammie. Gaat zelfs heel gemakkelijk.

MAMMIE: Je méént het!

BLOEMENMEISJE: Ach, je moet een potje met goeie grond hebben, wat meststof en dan breek je een blaadje van de moederplant. Mét het steeltje. Dat steek je gewoon in de grond, af en toe water geven, enkele mestkorrels en na een half jaar heb je een hele nieuwe plant.

MAMMIE: Dàt ga ik doen! Hooo, mijn hele flat vol met Saintpaulia's! Welke grond is er het beste voor, kind?

BLOEMENMEISJE: Het best plant je de stekken in een niet te vette en nogal ruwe grond die het vocht goed vasthoudt. Zal ik een zakje meegeven? Ik heb er hier van 2,5 kilo. Dat is niet te veel en toch kan je er wel enkele bloempotten mee vullen.

MAMMIE: Ja, die neem ik zeker mee!

BLOEMENMEISJE: Zal ik ook wat meststof meegeven, Mammie? Niet dat het echt nodig zal zijn, maar je krijgt dan wel sneller een volle plant.

MAMMIE: Ja. Jaja, zeker!

BLOEMENMEISJE: Zo, een zakje potgrond en een doosje korrels... Had je nu ook nog snijbloemen gewild, Mammie?

MAMMIE: Snijbloemen? Een boeketje bloemen... Ach, daar kwam ik eigenlijk voor, hé?

BLOEMENMEISJE: Ik dacht het wel, Mammie...

MAMMIE: Weet je wat je doet, kind? Maak een heel mooi boeketje bloemen... Maar dan écht een héél mooi, hé! Zeg me hoeveel het kost en jij neemt dat boeketje mee naar jou thuis! Je krijgt het zomaar van me cadeau! Goh, wat ben ik blij dat jij me die Saintpaulia hebt leren kennen...

(Het licht fade langzaam uit)

TAFEREEL 2/2

(Decor 1. Een halve dag later. Op een tafeltje staat een stilleven van twee Saintpaulia's en een hele reeks potten met gestekte bladeren. Mammie is bezig met een en ander te schikken)

MAMMIE: *(praat in zichzelf)* Zo, dat was een leuke klus! Plantjes stekken en kweken. Wie had ooit gedacht dat ik op mijn oude dag nog bloemenkweekster zou worden, hahaha... Hoewel, bloemen... De Saintpaulia is geen bloem, maar een plant. En niet zomaar een plant. Het is een hele speciale plant! Nietwaar, Ionantha? Jazeker, jij bent al even speciaal, Rupicola! Dacht je dat ik jou minderwaardig zou vinden omdat je er het laatst bent bij gekomen? Neeee, dan ken je Mammie nog niet. (...) Natuurlijk kennen jullie Mammie nog niet. Jij bent hier pas van vandaag. Maar Ionantha kent me al wel langer, hé? En binnenkort, dan staat hier een hele familie. Tja, ik moest er bij jullie natuurlijk enkele blaadjes voor afscheuren, maar geloof me: jullie zullen me nog dankbaar zijn! Niets is immers zo erg als zonder gezelschap moeten leven! Daarom... over een maand of vijf staat hier een hele familie Saintpaulia! Dan zijn jullie mijn familie en ik ben jullie Mammie. Wat denken jullie daar van? *(schikt nog even in stilte voort)*

(Er wordt gebeld)

MAMMIE: De bel? Wie komt er vandaag dan op bezoek? Dat is uitzonderlijk! Niemand komt er ooit bij me op bezoek. Maar dat hoeft ook niet. Ik heb het immers veel te druk met jullie... Hopelijk blijven ze niet te lang, want het is zo weer tijd om jullie te gaan verzorgen... *(De bel rinkelt opnieuw)* How! Ja... Ja, ik kom...

(Gaat naar de gang om de voordeur te openen)

MAMMIE: Haaaa, kinderen! Wat een verrassing! Zomaar op een zaterdag bij Mammie op bezoek komen? Dàt is een goed idee van jullie! Kom snel binnen! *(Terug op, gevolgd door Sven en Wendy)* Moesten jullie niet gaan sporten vandaag?

WENDY: Neen Mammie, Sven stelde voor om eens op bezoek te komen...

SVEN: *(stil, tot zijn zus)* Shut up! Mammie moet niet weten dat we haar als alibi gebruiken! *(tot Mammie)* Mams had het erg druk thuis en we waren wat te druk voor haar. Kon ze zich niet concentreren. En dus zegden we dat we eens bij Mammie op bezoek zouden gaan...

MAMMIE: Dat is een heel goed idee geweest, schatjes. Jullie hadden ook vroeger mogen komen, hoor! Want nu moeten jullie misschien zo meteen alweer weg?

WENDY: Heu, Mammie, mams denkt dat we...

SVEN: Ja, dat is wel zo Mammie. Maar ondertussen heb je toch even niet alleen gezeten.

MAMMIE: Nee, jongen. Al ben ik de laatste tijd niet zoveel meer alleen, hoor. Ik heb een vriendje...

WENDY: Jij? Mammie? Een vriendje??

MAMMIE: Waarom ik niet, liefje? Het is toch fijn van vriendjes te hebben?

WENDY: Jaaaa,... Maar jij... Ik bedoel, je bent al zo...

MAMMIE: Omdat ik al zo oud ben, wil je zeggen? Oude mensen hebben evenveel behoefte aan vriendjes als jonge mensen, hoor. Eenzaamheid is voor iedereen hetzelfde.

SVEN: Hoe weet je dat wij ons soms eenzaam voelen, Mammie?

MAMMIE: Jonge mensen zoals jullie voelen zich vaak eenzaam. Net zoals oude mensen. Dat komt omdat we het gevoel hebben dat we er niet bij horen. Jullie nog niet, ik niet meer. En dan, dan ontmoet je plotseling iemand waarvoor je moet zorgen, waarvoor je je verantwoordelijk voelt. Iemand die je zou missen, als je er niet meer bent...

WENDY: Dat is zo, Mammie. Sinds Sven het aangevraagd heeft, vind ik hem veel leuker.

MAMMIE: Ho, is het gelukt, jongen?

SVEN: *(verlegen)* Ach, Mammie...

WENDY: Zeg het maar, broer. Je bent verliefd! En hoe?!

MAMMIE: Heerlijk toch, jongen?!

SVEN: *(verandert van onderwerp)* Ik haalde wel goeie punten op school, Mammie...

WENDY: *(stil tegen Sven)* Huichelaar! Bedrieger...

MAMMIE: Ja, jongen? Daar moet je altijd maar voor zorgen! Goed je best doen. Voor later.

SVEN: Ik heb hier mijn rapport meegebracht! Voor elk vak de hoogste punten. *(Haalt dubbelgevouwen papier uit zijn binnenzak en toont het trots aan Mammie)*

WENDY: *(stil tegen Sven)* Hoe durf je het toch?! Je bengelde aan het staartje...

SVEN: Dat hoeft zij toch niet te weten?

WENDY: Dat rapport heb je op de pc zelf nagemaakt... Foei!

SVEN: Zal zij nogal zien dat het vervalst is! Ze kent niks van computers...

MAMMIE: Voor zo'n flinke student moet ik maar eens zien of ik nog wat geld in mijn portemonnee heb...

WENDY: (*stil tegen Sven*) Je bent een oplichter! Ik zou 't nooit kunnen...

SVEN: En jij zult ook nooit rijk worden, muts!

MAMMIE: Hier jongen, steek dit vlug weg! En jij meisje, heb jij ook een rapport gekregen?

SVEN: Dank je wel, Mammie!

WENDY: Nee, Mammie, ik maakte er geen...

SVEN: (*sist*) Stomme wc-eend!

WENDY: Ik had wel goeie punten voor mijn spreekbeurt, Mammie!

MAMMIE: Ho, en waarover ging die dan?

WENDY: Over walvissen en zo. Wist je dat het geen echte vissen zijn, Mammie? Het zijn zoogdieren.

SVEN: Dat weet nu iedereen!

WENDY: Heb jij ooit een walvis gezien, Mammie? Ik bedoel, niet in de dierentuin of zo, maar echt?

MAMMIE: Nee, schatje. Walvissen zag ik nog niet. Dolfijnen wel. Dat zijn ook zoogdieren.

SVEN: Ja, die zagen we ook al in het dolfinarium.

MAMMIE: Neen, ik zag ze in 't echt. In de natuur. Niet zo lang geleden trouwens... Ik zat met mijn vriend op 't strand... We waren de enigen daar. Het was vier uur in de namiddag en de zon scheen broeierig warm. Nog twee uur en het zou plots stikdonker zijn. Toen waren ze daar. Vlakbij. Eerst één. Ik wist in 't begin niet eens wat het was. Toen nog enkele en dan plotseling wel een stuk of vijftien. Het leek er wel op, dat ze kwamen wuiven. Naar ons... Het was zo mooi...

WENDY: Waar was dat dan Mammie?

MAMMIE: In Plettenberg. Een heel mooi Oud-Hollands stadje.

SVEN: Hollands? Zitten er dolfijnen in Holland?

MAMMIE: Neen, Plettenberg ligt in een baai aan de Indische Oceaan.

SVEN: Liggen er Hollandse stadjes aan de Indische Oceaan, Mammie?

MAMMIE: Mijn vriend nam me er mee naartoe, jongen. Hij komt uit Zuid-Afrika. Ho, hij toonde me zoveel meer nog dan dolfijnen... De Blyde Rivier en de Treurrivier...

WENDY: He, dat zijn gekke namen?

MAMMIE: Ja, er zit een heel verhaal achter... In Afrika zit achter alles een verhaal.

WENDY: Ho, Mammie, wil je ons dat verhaal vertellen?

MAMMIE: De Blyde Rivier... In de 19de eeuw waren de Britten heer en meester in Zuid-Afrika. De Boeren wilden vluchten. Een hele groep zocht steun bij de Portugezen die langs de Indische Oceaan leefden. Onderweg bleef een deel van de groep achter bij een rivier. Anderen trokken verder ... Dat waren de Voortrekkers. Maar ze kwamen niet terug. Wie achtergebleven was, begon het ergste te vrezen. Ze dachten dat hun vrienden vermoord waren door wilde stammen...

WENDY: Hoja, of opgegeten door tijgers?!

SVEN: Zwijg toch! Wat weet jij nu van Afrika? Daar zitten geen tijgers... Laat Mammie nog maar even vertellen...

MAMMIE: Wel, omdat ze zo droevig waren, noemden ze de rivier, de Treurrivier. Ze trokken dus alleen verder. Maar op de grens tussen het Hoogland en het Laagland, waar de rivier diepe gaten in de grond heeft uitgeschuurd en brede kloven in de rotsen heeft gebeten...

WENDY: Oei?! Wat gebeurde er daar, Mammie?

SVEN: Stil!!

MAMMIE: Daar werden ze plots ingehaald door de verdwenen Voortrekkers. En ze waren zo verheugd dat ze de rivier van die plek af, de Blyde Rivier noemden...

WENDY: Hoo, die zullen echt wel blij geweest zijn!

SVEN: En heb jij dat allemaal gezien, Mammie?

MAMMIE: Ja, jongen. Hooo... Ik zag nog veel meer... Ik zag de Koi en de San...

WENDY: Dat zijn toch grote goudvissen, Mammie?

MAMMIE: Neen, lieverd. Koi is de naam van de hottentotten en San zijn de bosjesmannen. Dat zijn hele kleine mensen. Niet groter dan anderhalve meter (...) En ik zag Shaka.

WENDY: Zijn dat bloemen, Mammie?

MAMMIE: Shaka? Hahahaha... Ik heb wel Kaapse Viooltjes, mijn vrienden, maar Shaka, nee... dat is geen bloem. Shaka Zoeloe was een koning! Zijn vader was een Zoeloe. Zijn moeder Nandi behoorde tot een andere stam. Zij waren niet getrouwd, maar zij was wel zwanger geraakt... Dat mocht niet. Daarom werd ze verstoten. De mensen zegden dat ze geen echte vrouw was. Dat er geen kind in haar dikke buik zat, maar een kever. Een 'shaka'. Dat betekent 'kever' in de Zoeloe-taal. Nandi was er zo droef om... En toen haar zoon geboren werd, noemde ze hem Shaka. Shaka Zoeloe. Later werd hij de eerste koning van het verenigde Zoeloe-rijk...

SVEN: En jij zag hem, Mammie? Je sprak met hem?

MAMMIE: Ja, jongen. Hij was een groot krijger...

SVEN: Dat kan toch niet! Een koning! Zelfs van de Zoeloes. Die kan je toch niet zomaar spreken?

MAMMIE: Als je ergens maar hard genoeg in gelooft, dan kan alles...

SVEN: Ja, in dromen zeker?

MAMMIE: Ook, ja. Ook in je dromen... Maar ook in het echt. Als je in je dromen gelooft, dan hoef je niet meer te reizen. Dan komt de wereld zelf naar je toe, kinderen.

WENDY: Ja, mammie. Zoals ik, met mijn spreekbeurt over de walvissen en zo. Ik droomde dat ik de beste punten zou krijgen. En ik behaalde ze allemaal! *(staat klaar om ook zakgeld te krijgen, maar Mammie droomt eroverheen)*

MAMMIE: Ja... ja, dat bedoel ik, schatje. Maar nu moeten jullie echt gaan, hoor. Ik heb het zo druk. Moet nog naar mijn vriend vanavond. Hij kan zo mooi vertellen...

WENDY: Over Zuid-Afrika?

MAMMIE: Ja, over Zuid-Afrika.. Over de Drakensbergen, de Garden Route, Gods Window,... Over Oudtshoorn, waar de mensen ooit rijk werden met de pluimen van struisvogels te verkopen...

SVEN: Pluimen van struisvogels? Wat deden ze daarmee, Mammie?

MAMMIE: Die staken ze op hun hoed, jongen. Toen waren de mensen nog fier... Ze kleedden zich zo mooi...

SVEN: Ik vind een jeans toch een stuk gemakkelijker dan die oude kleren, hoor!

WENDY: Ik zou best een paar pluimen van struisvogels willen hebben. En dan draag ik zo'n grote hoed en ga er fier mee wandelen op de boulevard. En dan kijken alle mensen naar me om en ze zeggen: "Kijk daar, dat meisje is van rijke ouders, of ze heeft minstens een vrijgevige oma. Hoe chique die zich kan kleden..." En dan stappen ze jaloers verder, maar ik blijf paraderen met mijn hoed! Maar ja, dan moet ik eerst veel geld hebben om me zo te kunnen kleden...

MAMMIE: Veel geld, schatje? Jaaa... Studeer maar heel hard, zodat je een mooi diploma behaalt. Zoals je broer. En zoals opa gedaan heeft. Dan kan je daar later veel geld mee verdienen!

SVEN: En een hoed kopen met struisvogelveren, hahah...

WENDY: *(teleurgesteld)* Later, ja... Kom Sven, we gaan naar huis!

SVEN: Ja, we gaan maar. Dag Mammie...

WENDY: Dag Mammie...

MAMMIE: Dag kinderen. En spring gerust nog maar eens binnen als jullie niks te doen hebben...

WENDY: *(fluisterend tegen Sven)* Dat zie je van hier! Ze vergeet me gewoon iets te geven! Shit... Hoe doe jij dat toch, broer?!

SVEN: Charme... Niks dan charme! *(Exit beiden)*

MAMMIE: *(gaat terug naar de potjes met gestekte bladeren)* Tja, jammer dat ik de kinderen moest wegsturen... Maar een afspraak is een afspraak. Afrika... Shaka Zoeloe... Ionantha ... Vertel mij, vertel mij over de Xhosa-mensen... Neem me mee... Neem me mee naar heel ver,... naar al die mooie plaatsen... Kom, mijn vriend, we gaan samen op reis... *(Mammie neemt een plantje in de handen, gaat met het plantje op schoot in de schommelstoel zitten, begint te wiegen en valt langzaam in slaap. Het licht verkleurt naar*

fel oranje met groene tinten om heel even de zon en de natuur van Zuid-Afrika te suggereren, en dooft dan langzaam)

TAFEREEL 3/2

(Decor 2. De volgende ochtend: zondag. Rene zet koffie, dekt de ontbijttafel en is actief in de keuken. De kinderen komen een na een binnen en schuiven geeuwend bij aan tafel.)

SVEN: *(komt nog half slapend binnen in nachtkledij en gooit zich op een stoel)* Chocolademelk bijna klaar, paps?

RENE: Ook een goeiemorgen!

SVEN: Jaaaa... Voor mij is de morgen nog niet begonnen...
(geeuwt)

RENE: Er is vers vruchtensap. Drink dat maar eerst op, dat geeft een frisse smaak in je mond en dan voel je je meteen fit.

SVEN: Fit? Op zondagochtend? Fit?

(Wendy komt ook binnen, hups gekleed en dartel opgewekt)

WENDY: Goeiemorgeuuuu... Dag paps! *(Geeft hem een zoen op de wang)* Hey broer...

SVEN: *(zonder opkijken)* Yooo...

RENE: Dag meid. Lekker geslapen?

WENDY: Ja hoor, paps! Is mams er nog niet?

RENE: Neen, mams slaapt nog. Die heeft het zo druk gehad de laatste weken...

SVEN: Dat zal wel! Zoals altijd, zeker?

RENE: Ze hééft het ook druk, jongen. Dus laat haar vandaag maar een beetje uitslapen.

SVEN: Pfff... Ik zal ze niet gaan wekken. We merken toch weinig verschil dat ze nu in bed ligt of hier weggedoken achter haar laptop zit.

WENDY: Paps, weet je het grote nieuws al?

RENE: Groot nieuws, meisje?

WENDY: Jaaa, van Mammie... Yohohoho, wereldnieuws! Van onze reporter ter plaatse. Rechtstreeks uitzending van CNN, paps!

RENE: Wat is er met Mammie?

WENDY: Ze gaat trouwen!!

RENE: Wàttt?

SVEN: Da's niet waar, zus! Je fantaseert erop los!

RENE: Oef!! Ik dacht al... Kreeg bijna een hartaanval... Dat zou mams ook niet overleven, denk ik.

SVEN: Ho, dan moeten we haar dat zeker zeggen!

RENE: Maar wat is er dan met Mammie?

SVEN: Ze heeft gewoon een vriend, meer niet. Ze sprak helemaal niet over trouwen, stomme doos! Nou ja, nóg niet...

RENE: Heeft Mammie een... vriend?!

SVEN: Dat zei ze toch... Maar ja, ouwe mensen zeggen vaak zoveel...

WENDY: Ze was ermee op reis geweest, broer! Naar Zuid-Afrika!

RENE: Hèhè, wordt eens even rustig, allebei! En begin eens van in 't begin te vertellen. Ik denk dat ik niet goed kan volgen...

SVEN: Wel, Mammie zei dat ze een vriend had...

WENDY: ...van Zuid-Afrika. Een neger, dus...

SVEN: ...en dat hij haar mee op reis had genomen. Naar ginds, hé! En hij vertelde haar Afrikaanse verhalen...

WENDY: Over de Blyde Rivier en de Treurrivier en over die... die... Hoe heette dat kindje nu alweer, dat eigenlijk een kever was in de buik van zijn mama? De jongen die daarna koning werd? Komaan, broer, help even...

SVEN: Shaka of zoiets. Shaka Zoeloe,... Dat is de koning van de Zoeloes, paps. En Mammie werd door hem ontvangen en ze sprak met hem...

RENE: Shaka Zoeloe? Toen ik jong was, zag ik een film over hem.

WENDY: Zie je wel, dan bestaat die toch echt en zo...

RENE: Maar die is al meer dan 150 jaar dood...

WENDY: Dat kan niet, paps. Mammie sprak hem onlangs nog...

RENE: Onlangs? Is mammie onlangs nog op reis geweest?

SVEN: Ja, dat zei ze toch!

RENE: Heu, maar jullie gaan toch elke woensdag bij haar eten? En vorige woensdag en de week daarvoor... toch ook?

SVEN: Ja... Vreemd!... Wanneer was Mammie dan op reis, Wendy?

WENDY: Heu,... Dat zei ze eigenlijk niet precies...

SVEN: Maar ze heeft wel een vriend.

WENDY: Ja, een muzikant of zo.

RENE: Mammie een vriend? Een neger? Een muzikant?

SVEN: Ja hij speelt viool, zei Mammie. Ik denk dat hij ze gestolen had ergens.

WENDY: Neen, niet gestolen, Sven...

(Sabine komt binnen op blote voeten en in kamerjas)

SABINE: Wat is hier allemaal aan de hand, al dat getater?

WENDY: Mams, Mammie, die...

SABINE: Stil toch, een beetje! Ik ging naar 't toilet en dacht weer in bed te kruipen... Nog een half uurtje of zo... Maar met al jullie lawaai...

RENE: Je kunt toch nog even terug gaan, Sabine?

SABINE: Nou nee, laat nu ook maar. Nu ben 'k toch wakker...

RENE: Zeg, moet je horen wat de kinderen vertellen...

SABINE: De kinderen... De kinderen... 't Zijn hier altijd de kinderen die iets vertellen...

RENE: Ja, maar dit keer is 't de moeite waard! Bijna al een mop op zich!

SABINE: Een mop...

SVEN: Mams, Mammie heeft een vriend...

WENDY: ...ja, en het is een neger en hij speelt viool...

SVEN: Een gestolen viool...

WENDY: Neen, da's niet waar, Sven! Zo zei ze dat niet.

SVEN: Dat blijft toch gelijk!

WENDY: En hij neemt haar mee op reis naar Afrika! Ze waren er al eens. In Plettenberg. Om naar de dolfijnen te kijken en zo...

SABINE: Zwijg nu toch eens! Rene, wat betekent dit allemaal?

RENE: Hier, drink eerst een kop koffie, Sabine! Zet je neer en wordt een beetje wakker. Eerst dat ene oor open, dan dat andere...

SABINE: Zot! Wat is er met Mammie aan de hand? Dàt wil ik weten!

RENE: Wel, de kinderen zeggen het juist. Mammie heeft een vriend, een neger uit Zuid-Afrika en het is een muzikant en ze gaan samen op reis. De mop van 't jaar! Daarmee win ik zeker de eerste prijs van Het Genootschap.

SABINE: Ons ma, een vriend?... Hoelang is opa nu al overleden?

RENE: Geen idee... Een jaar of twee?

SABINE: Een schande! Op haar leeftijd! En dan nog een armoezaaier! Een neger die wat muziek maakt! Hoe komt ze eraan? Eerst wilde ze een hond, nu heeft ze een neger... Weet je wat, René? Dat gaat niet door! We moeten maatregelen nemen. Meteen ingrijpen!

SVEN: Groot gelijk, mams. Je gaat naar Mammie en je zegt: dat gaat niet door! Dat is ongepast op jouw leeftijd! Ik wil niet dat je met die neger doet wat wij ook niet zouden doen!

SABINE: Doe niet zo onnozel...

SVEN: Tja, misschien helpt het? Je weet dat nooit vooraf...

SABINE: Rene, stel je voor... Mammie is niet onbemiddeld... Zo'n avonturier die heeft maar een doel...

RENE: Jaaaa, zo is dat. Mannen denken allemaal aan hetzelfde!

WENDY: En aan wat is dat dan, paps?

RENE: Aan se... sax... aan saxofoon spelen, meisje. Ja, ze denken allemaal aan saxofoon spelen! Oef...

WENDY: Speel jij ook saxofoon?

SVEN: Bijlange niet, pa vertelt moppen... Dat weet je toch?

SABINE: We moeten het haar uit het hoofd praten! Vandaag... Deze namiddag gaan we bij haar op bezoek. We horen haar eerst

een beetje uit om zeker te weten hoe het allemaal zit en dan zeggen we haar duidelijk de wacht aan! Goh, 76 jaar, 2 jaar weduwe, en dan een vriend uit Congo...

SVEN: Zuid-Afrika, mams, Zuid-Afrika!

SABINE: Da's allemaal hetzelfde. Zwart is zwart.

SVEN: Moeten wij mee, mams?

SABINE: Ja, we gaan allemaal samen. Op familiebezoek. Dat is het minst verdacht. Ze moet nog niet meteen doorhebben waarvoor we komen.

SVEN: Maar we waren er gisteren al, mams...

SABINE: Dan ga je er vandaag nog maar eens naartoe!

WENDY: Ja, goed! Ik neem mijn spreekbeurt over de dolfijnen mee. Kan ze zien hoeveel punten ik ervoor kreeg. En of het wel allemaal juist is, wat ik schreef. Mams, wist jij dat Mammie echte dolfijnen gezien heeft? Vorige week... Of de week daarvoor... Of, ik weet eigenlijk niet juist wanneer en zo... Maar toen ze met haar vriend in Zuid-Afrika was... Er is daar een Hollands stadje aan de Indische Oceaan en daar leven dolfijnen....

SABINE: Pfff... Kon die koffie niet wat straffer, Rene?

(Licht uit)

Einde van het tweede bedrijf

DERDE BEDRIJF

(Decor 1. Dezelfde zondag in de loop van de namiddag. Sven en Wendy zitten met playstation op de bank. Mammie is druk bezig met koffiekoppen en drankjes. Rene zit aan de tafel en Sabine loopt ongeduldig heen en weer)

MAMMIE: *(Blij en drukdoend)* Dat is zeker al van kerst geleden, dat jullie hier nog op bezoek waren...

WENDY: Ja, van Kerst. Toen waren we hier nog eens allemaal samen. Weet je nog dat je toen kippenpasteitjes gemaakt had, Mammie? Met lekkere gehaktballetjes in de saus. En champignons.

SVEN: En dat paps een beetje citroen over zijn bord uitperste, maar dat de citroen uit zijn hand vloog, recht in de decolleté van mama? Weet je nog, Mammie?

MAMMIE: Ja, zolang is het al geleden...

RENE: Jaja, de tijd gaat snel...

SABINE: Een gezin met twee opgroeiende kinderen en een drukke baan, Mammie... Dan blijft er niet zoveel tijd meer over.

MAMMIE: Nee, dat begrijp ik. Dan moet je kiezen. En er zijn prioriteiten in 't leven...

SABINE: Je ziet de kinderen toch elke week een hele tijd? En als er iets scheelt, dan horen we 't wel van hen.

MAMMIE: Nou, een hele tijd... Ja, ze komen hier nog altijd eten op woensdagmiddag. Maar een hele tijd?

SVEN: *(schrikt)* Ja Mammie, de hele woensdagnamiddag blijven wij hier toch? Ja, toch? Maar jij vindt altijd dat de tijd veel te snel vooruit gaat...Jij denkt dat we hier maar een half uurtje blijven!

SABINE: Ze maken hier toch hun huiswerk en blijven hier toch leren tot het avondeten?

MAMMIE: Hier? Leren?...

WENDY: Mammie...

SVEN: Natuurlijk Mammie! Elke woensdag na school komen we toch naar hier voor stoverij en dan blijven we toch tot een uur of zes? Elke week toch, Mammie?

MAMMIE: *(wisselt blik van verstandhouding met de kinderen)* Natuurlijk zijn jullie de hele woensdag hier... Maar voor mij is dat maar eventjes in een hele week... Ik ben er natuurlijk wel meer

mee bezig. Dinsdagochtend al naar de slager voor vlees. Dinsdagnamiddag stoverij maken. Het is een heel gedoe. Maar ik doe het graag, hoor... Ja, behalve enkele maanden geleden. Toen was de moeder van de slager zijn vrouw overleden. Die werd juist op dinsdag begraven. Of werd ze gecremeerd? Dat weet ik niet meer. Toch begraven, denk ik... In elk geval was de zaak die dag gesloten. De eerste keer in 15 jaar, dat ik op woensdag geen stoverij had...

WENDY: Willen we hier komen wonen, Mammie? Dan zijn we elke dag bij jou?

SVEN: En dan storen we mams niet in haar carrière...

SABINE: Nou!!

MAMMIE: Daar ben ik dan weer té oud voor geworden, jongen. En nu gaat dat zeker niet meer.

SABINE: Wat denken jullie wel? Je doet alsof we jullie verwaarlozen! Alsof we slechte ouders zijn!

SVEN: (*schalks*) Echt slecht nog niet, maar dat verwaarlozen, heu...

SABINE: Jij! Trouwens, mammie heeft geen verstand van kinderen opvoeden...

WENDY: Hallo?!

SVEN: Bekijk haar dochter maar eens... Maar als je 't niet weet, merk je 't haast niet meer.

SABINE: Je weet goed genoeg dat ik het zo niet bedoel! Ik wil alleen zeggen, kinderen opvoeden in deze tijd!

SVEN: Yep! Dat heeft haar dochter blijkbaar niet meegekregen...

SABINE: Grrrrr....

RENE: Jullie mogen gerust wel een keertje meer op bezoek gaan bij Mammie, natuurlijk...

MAMMIE: Sinds kort krijg ik mijn tijd wel best gevuld...

WENDY: We zullen maar thuis blijven wonen, Mammie. En af en toe eens op bezoek komen en zo... Anders moeten we paps alleen achterlaten bij mams, en dat kunnen we toch ook niet maken? De arme man...

RENE: Ja, daar zeg je wat!

SABINE: Alsof jij veel te klagen hebt, Rene?! Je werkt van negen tot vijf. En daarna? Wat doe je daarna? Buiten wat koken, wassen, strijken en poetsen, zie ik je niet veel doen in het huishouden. Maar wel elke week naar Het Genootschap, ja. Moppen vertellen!

MAMMIE: Je hebt lieve kinderen, Sabine. Ze gedragen zich netjes, studeren hard... Gisteren kwamen ze zelfs spontaan zomaar eventjes op bezoek hier. Heb je het rapport gezien van Sven? Allemaal goeie punten... Zo'n goede uitslag!

WENDY: (*binnensmonds*) Uitslag, ja... Op zijn voorhoofd!...

SABINE: (*tegen Mammie*) Heu, ja? Neen, daar heb ik even niet op gelet. Maar het was ook een heksenketel thuis. En na het middageten zei Sven plots: 'Kom zus, we gaan deze namiddag Mammie gezelschap houden'. Bleven ze tot 's avonds weg. Vond ik best. Kon ik lekker nog doorwerken.

MAMMIE: Bleven ze tot 's avonds?

SVEN: Jazeker Mammie. We gingen toch pas door toen het al een beetje donker werd? Je zei zelf nog dat we goed moesten uitkijken...

MAMMIE: (*knipoogt stiekem*) Dat is waar, jongen. Het was een hele fijne namiddag met ons samen...

SABINE: Ben al heel blij dat jij ze af en toe wat in 't oog houdt, Mammie. Je moest eens weten hoeveel van hun klasgenootjes bijvoorbeeld al roken, of in de kroeg hangen... Drugs zijn er vandaag ook in elke school. En als ze dan beginnen een liefje te krijgen, is 't helemaal gedaan met studeren... Pfff, ik mag er niet aan denken!

WENDY: Sven en liefjes? Die wachten wel tot zijn acné genezen is! Een 'goeie uitslag', goh!

SVEN: (*geeft een tik tegen haar achterhoofd*)

SABINE: Houd op, allebei! We zijn hier op bezoek!

SVEN: Van Mammie mogen we hier altijd doen alsof we thuis zijn!

MAMMIE: Ach, de schatjes vallen nog wel best mee...

SVEN: Dat is wat anders dan in jouw tijd, hé mams?!

RENE: En terwijl ze dan hier zijn, kunnen ze tegelijk ook een oogje op jou houden, hé Mammie...

SABINE: Ja, daarvoor kwamen we trouwens eens langs. Om te zien hoe het eigenlijk met je gaat.

MAMMIE: Nou, met mij gaat het heel goed, hoor!

RENE: En het eten, dat smaakt ook nog altijd? Elke dag patatjes, groentjes en een stukje vlees? En saus? Veel saus?

MAMMIE: Ja, hoor. Het eten smaakt me zeker. Elke woensdag maak ik stoverij voor de kinderen. Voor mezelf durf ik al eens iets exotisch maken zoals okra's en taboulé...

SABINE: Orka's??

WENDY: Okra's, mams. Dat zijn oriëntaalse groenten. We leerden daarover op school.

SABINE: En taboulé? Wat is dat dan?

MAMMIE: Dat is koeskoes. Het wordt veel in Marokko gegeten. Ik heb onlangs nog een tajine gekocht. Het eten stoomt daarin. Je doet er lamsvlees en kip bij, en wel zeven verschillende soorten groenten... Heerlijk! *(Tot de kinderen)* Willen we volgende woensdag, in plaats van Vlaamse stoverij eens Marokkaans eten, schatjes? Jullie zullen dat zeker lusten! 't Is alleen een kwestie van open te staan voor nieuwe dingen...

SABINE: *(een beetje beduusd)* Hm, ik ben blij dat het met je goed gaat. Je klinkt anders wel opgewekt, dat wel.

MAMMIE: Ach, er was onlangs wel een korte periode dat ik in een dipje zat. Dat kwam door de eenzaamheid. Jullie hebben het nog erg druk, maar als je oud bent, dan heb je niks meer om handen. Dan duurt de dag zo ontiegelijk lang... Elk flardje bezoek is dan al een heel feest. Maar daar ben ik ondertussen flink overheen, hoor!

SABINE: We hoorden het, Mammie...

MAMMIE: Ho? Weet iedereen het dan al?

RENE: Goed nieuws verspreidt zich snel, Mammie...

SABINE: Wat lul jij nu? Goéd nieuws? Waarom zijn we hier, denk je?

MAMMIE: Vertelde die mevrouw van de bloemenwinkel het misschien? Of komen jullie daar nooit?

SABINE: Bloemenwinkel? Neen, daar heb ik geen tijd voor. En te merken aan het stof op de vazen bij ons thuis, is René al jaren niet meer in een bloemenwinkel geweest. Of hij zou zijn bloemen aan iemand anders moeten geven...

SVEN: (*stookt*) Ja, aan de secretaresse van Het Genootschap! Wat een mop! Dát is er pas eentje om mee te lachen!

RENE: (*negeert de opmerking en antwoordt gewoon tegen Mammie*) Neen, de kinderen kwamen ermee thuis. Met het nieuws, bedoel ik. Zij waren natuurlijk heel enthousiast...

MAMMIE: Ja, de kinderen... Zij kunnen nog zo onschuldig blij zijn... Wendy vooral.

SABINE: Maar ik stel me er toch vragen bij, hoor Mammie.

MAMMIE: Bij de onschuld van Wendy? Sven is dat ook nog, hoor! Kinderen en oude mensen, die hebben dat soms. Of ze hebben nog niet écht geleden, óf ze zijn gelouterd. In Afrika zie je dat ook. Waar we geprobeerd hebben ze te beschaven, leven ze langer en comfortabeler, maar er is iets dood gegaan in hen. Iets van hun puurheid. Hoewel, negers kunnen dat langer bewaren dan wij...

SABINE: Hoe kan je dat nu weten, Mammie? Je bent met opa nooit in Afrika geweest.

WENDY: Maar als je met opa naar de dierentuin ging, dan kon je soms toch het verschil niet merken! De dierentuin lijkt toch een beetje op Afrika?

MAMMIE: Neen, met ópa ben ik nooit in Afrika geweest...

SABINE: Je bent nóóit in Afrika geweest!

WENDY: Opa vertelde wel altijd over Afrika en zo, mams...

SVEN: Ja, zoals die keer toen hij in het midden van de woestijn stond en er kwam een leeuw op hem af. Opa was net een appel aan 't eten en hij had zijn geweer neergelegd. Die leeuw kwam steeds maar dichterbij en dichterbij. En dichterbij... Opa kreeg het benauwd. Hij gluurde even naar zijn geweer, maar vanzelf kwam het natuurlijk niet dichterbij. Maar die leeuw wel! Toen liet opa zijn appel vallen... En dat heeft hem gered!

WENDY: Gooide hij die appel tegen het hoofd van die leeuw dan?

SVEN: Bijlage niet! Hij liet die appel gewoon vallen. En een appel valt nooit ver van de boom en toen is opa in die boom geklommen en de leeuw had het nakijken! (*plooit dubbel van het lachen*) Hahahaha.

RENE: Hahahaha, da's een goeie! Die moet ik onthouden voor Het Genootschap!

SABINE: Houd nu eens op, jullie! Mammie is nooit in Afrika geweest, dat zei ik!

MAMMIE: Ach kind,...

RENE: Daarvoor zijn we naar hier gekomen, Mammie. Ze wilde er eens over praten...

SABINE: Ik kan zelf wel zeggen waarover ik wil praten, Rene.

MAMMIE: Ho, maar dat is fijn, dat jullie over Afrika willen praten. Ik kan er echt heel veel over vertellen...

SABINE: Dat is het juist, Mammie.

MAMMIE: Wat wil je eigenlijk zeggen, kind?

SVEN: Mammie, mams probeert gewoon duidelijk maken dat ze niet wil dat je een hond koopt! Dàt probeert ze je eigenlijk te zeggen.

WENDY: Weet je nog, Mammie, een golden retriever of een labrador? En dan zouden wij ermee mogen gaan wandelen en zo. (*droomt*) En dan zou ik ermee naar het park gaan en hem dan vrij laten loslopen, terwijl ik zelf op een bank ga zitten om toe te kijken en zo. En dan komt de parkwachter naar me en die zegt me, dat honden niet mogen loslopen in het park. Maar ik vertel hem dat het geen gewone hond is, maar de hond van Mammie en hoe braaf die hond van Mammie wel is. En dan komt die parkwachter naast mij zitten op de bank en we kijken allebei naar de hond. Die loopt onmiddellijk naar ons toe wanneer we hem roepen, en komt dan aan onze voeten zitten en zo. En de parkwachter zegt dan dat het echt wel een brave hond is en hij schrijft een hele speciale vergunning uit voor die ene hond, de hond van Mammie, om te mogen loslopen in het park... (*Tegen Mammie*) Maar toen ik mams vertelde dat je een vriend had en ermee op vakantie ging en dat wij dan die hond zouden bijhouden voor jou, vond ze het plots geen goed idee meer...

SABINE: (*valselijk lief*) Ik heb er niets op tegen dat je een hondje zou aanschaffen, Mammie. Maar je weet dat je geen huisdieren mag houden om de andere bewoners niet te storen, toch? Dat staat in het koopcontract van de flat. Daarvoor kwam ik je vooral waarschuwen. Stel dat je een hondje zou kopen en je gaat er je aan hechten en dan moet je het beest wegdoen... Dat zou veel erger zijn!

MAMMIE: Geen huisdieren... Ja, dat staat in het koopcontract. Geen huisdieren, zelfs geen kanarievogel of een goudvis. Maar er staat niets in over wilde dieren. Over giraffen of olifanten of nijlpaarden of zo...

RENE: Ik denk dat je die sowieso al niet mag houden van de wet. Niemand mag wilde dieren bezitten. Alleen in de dierentuin kan je

ze nog zien, natuurlijk... En als 't van sommige fundamentalisten afhangt, zouden die zelfs alleen maar pluchen beren mogen tonen.

WENDY: Ja, Mammie, zelfs circussen mogen geen wilde dieren meer hebben. Alleen nog paarden en hondjes.

SABINE: Trouwens, leg eens uit... hoe zou je hier een olifant binnenkrijgen?

RENE: Ik weet het: eerst de voorpoten, daarna de achterpoten...

SABINE: Spaar je flauwe moppen maar voor de repetitieavond, Rene!

MAMMIE: Ik heb ook even gedacht aan een leguaan, of een grote hagedis...

SABINE: Wat heb je daar nu aan, Mammie!

MAMMIE: Maar geloof me, ik heb al echt geen behoefte meer aan een gezelschapsdier, hoor.

WENDY: *(snel)* Nee, Mammie heeft een vriend nu!

MAMMIE: Ik krijg echt mijn tijd wel goed gevuld.

RENE: Die vriend, daar is Sabine ook nieuwsgierig naar, Mammie.

SABINE: *(kijkt bliksemend)*

MAMMIE: Hoo, ja mijn vriend...

WENDY: Een Afrikaan, hé Mammie?

MAMMIE: Ja, lieverd. Van Zuid-Afrika.

SABINE: Mammie, zeg nou eens rechtuit: heb jij een vriend?

MAMMIE: Jazeker, kind. Mag dat niet?

SABINE: Heu,... Ja, allicht wel... Ja,...

MAMMIE: Er staat niets over in 't contract, hoor!

SABINE: Maar ik vind...

MAMMIE: Vind jij iets, kind? Was je iets kwijt dan?

RENE: Ze was even het Noorden kwijt, Mammie.

SVEN: Dat komt ervan, als je over zùidelijk Afrika praat!

MAMMIE: Of vind je dat ik te oud ben om nog vrienden te hebben? Om nog op reis te gaan? Om nog de schoonheid van Zuid-Afrika te bewonderen? Om nog... van het leven te genieten? Zo oud ben ik toch ook weer niet?

WENDY: Nee mams, Mammie is eigenlijk nog verrassend jong als ik haar vergelijk met sommige anderen, met hun vastgeroeste ideeën en zo...

SVEN: Kunnen velen een voorbeeldje aan nemen, aan Mammie...

SABINE: Jaja, 't is al goed. Ik heb 't wel begrepen.

SVEN: Ik zie jou nog geen tajine kopen om koeskoes klaar te maken...

SABINE: Maar daar gaat het nu niet over. Hoe heet die vriend van je eigenlijk, Mammie?

MAMMIE: Ik heb er twee, kind. Mijn vaste vriend heet Ionantha. En die heeft ook een vriend: Rupicola. En Ruup is sinds kort ook mijn vriend. Ze wisselen elkaar af.

RENE: (*giert*) Ruup... Heerlijk gek klinkt dat!

SABINE: Heerlijk gek? Ze is verdorie kinds aan 't worden! Ruup... En hebben die vrienden van jou ook nog een familienaam? (*Terzijde*) Even googlen, je weet nooit wat je ontdekt...

MAMMIE: Jazeker, ze heten Saintpaulia.

RENE: Dat is een typische naam voor een Afrikaan. Zeker een bekeerling?

SABINE: Ze heten allebei zo? Zijn 't dan geen vrienden, maar broers?

MAMMIE: Geen broers, wel van dezelfde familie.

RENE: Van dezelfde stam, zoals men zegt?

SABINE: En jij... ?

MAMMIE: Ja, we gaan kweken samen... In potjes...

SABINE: Wàttt?

MAMMIE: In potjes...

RENE: In vitro, zoals men zegt?

MAMMIE : Ho, ik heb er echt wel mijn werk mee. Soms zitten we rustig samen en dan vertellen ze over hun land. Hoe ze daar leven. Hoe goed ze het met mij getroffen hebben. En ik vertel ze hoe blij ik in mijn oude dagen met hen ben... Zo gaat de tijd voorbij, kind.

RENE: Je ziet er ook gelukkig uit, Mammie.

SABINE: Rene, dat doet nu toch even niets ter zake, dat Mammie gelukkig is of niet..

RENE: Ho, neen?? Doet dat niets ter zake, dat Mammie gelukkig is of niet?

SABINE: Gelukkig? Met haar 'vriend'? Ik zou wel eens willen weten...

MAMMIE: Wat wil je weten, kind?

SVEN: Of jullie ook vrijen, mammie.

SABINE: Zwijg, jij!

MAMMIE: Hoo, je wilt weten of we, heu... of we... 'het' doen?

SABINE: Neee! Neenee, neenee, neenee, néén! Ik wil het niet weten! Op jouw leeftijd...

MAMMIE: Ach...

SABINE: Ik vraag me gewoon af, of...

MAMMIE: Wat dan wel, kind?

SABINE: Men zegt dat ze... dat ze zo, heu...

MAMMIE: Nou?

SABINE: (*hopeloos*) René, zeg jij nu ook eens iets, verdomme!

RENE: Dat ze zo... zwart zijn?

SVEN: Mams bedoelt dat ze zo groot geschapen zijn, Mammie.

SABINE: Bemoei je er niet mee, jij!

MAMMIE: Ja, dat! Daarover mogen we niet klagen. Ionantha valt nog mee, maar Rupert is echt heel groot...

SABINE: Mammie, toch! Je klinkt gewoon sletterig!

WENDY: Wat betekent sletterig?

SABINE: Niets! Niets wat jij al moet weten ...

MAMMIE: (*monkelend*) Ik, een slet? (*laconiek*) Op mijn leeftijd begint dat al bijna als een compliment te klinken.

RENE: Overdrijf nu niet, Sabine.

SABINE: Het punt is, dat het niet hoort dat Mammie optrekt met... met...

SVEN: Met een neger, wil ze zeggen.

MAMMIE: (*vol belangstelling*) Een neger? Zijn hier negers?

SABINE: En dan nog zo'n rapper of zoiets!

MAMMIE: Rap?

SVEN: Yeah, cool man! Mammie 's shaking for life... Hahahaha!

SABINE: 't Was toch een muzikant, Mammie?

MAMMIE: Maar over wie heb je 't, kind?

SABINE: Die vriend van je.

MAMMIE: Wat is daarmee?

SABINE: Dat is toch een neger die muziek maakt op gestolen violen of zoiets? De kinderen wisten het zelf niet zo goed...

SVEN: Jaaa, ga maar door, mams! Straks is 't nog allemaal onze schuld dat jij zo hysterisch bent.

WENDY: Gekaapte violen, zegden we...

MAMMIE: Hoooooo, nu begin ik iets te begrijpen! Kaapse viooltjes...

WENDY: Juist, Mammie, dat was het!

SABINE: Kaapse viooltjes zijn bloemen.

MAMMIE: (*gaat naar de tafel met de kweekpotten*) Hier staan ze, mijn vrienden! De familie Saintpaulia. Dit is Ionantha en deze is Rupicola. (*Neemt een van de plantjes op, gaat in haar rieten schommelstoel zitten met het plantje geklemd tussen beide handen op haar schoot, en mijmert*) Ik heb ze al een paar weken. En het klikt ongelooflijk goed tussen ons. Zo'n warm gezelschap, dat ze zijn... En verhalen... Door hen is er een nieuwe wereld voor me open gegaan. Ik reis door de tijd, zonder me te moeten verplaatsen... Ik bezoek vreemde continenten, ontdek andere

culturen, ontmoet nieuwe mensen, heb elke dag bezoek... Ja, het is soms een beetje druk, dat wel... Maar dan vraag ik hen om even rustig te zijn, dan wieg ik hen in slaap... *(begint traag te schommelen, sluit de ogen en verdwijnt in haar droomwereld)*

SABINE: Dat is toch niet te geloven! Ze praat zelfs tegen planten! Dat is het begin... Rene, ik zeg je, zo begint het altijd! En van dat ogenblik af, gaat het snel, hoor! We moeten ingrijpen. Nu!

RENE: Weet je wat? Ik zal eens een goeie mop vertellen...

WENDY: Ja, pa, die mop van...

SABINE: Rene! Houd op! Dit is ernstig. Ik heb het vroeger in de thuiszorg zo vaak gezien. Het begint met eenzaamheid, ze creëren een eigen droomwereld, ze beginnen erin te geloven en op een dag, dan... dan keren ze niet meer terug naar de werkelijkheid!

SVEN: Naar jouw werkelijkheid, mams.

WENDY: Maar droomt Mammie eigenlijk wel, mams?

SABINE: Wat anders? Jij gelooft toch ook niet dat dit onkruid kan praten en over Afrika vertelt, zeker?!

SVEN: Nochtans, mams, zoals Mammie ons vertelde over de Blyde Rivier en de Treurrivier... Het klonk echt alsof ze er zelf bij was geweest. En over Plettenberg,... die dolfijnen... Ik denk toch ook wel dat ze die echt gezien heeft...

SABINE: Mammie is nooit in Afrika geweest, Sven! Wat bazel je nu toch!

WENDY: Pfff,... het wordt hier warm, zeg! Heet...

SVEN: Warm? Heet? Ik voel geen verschil.

WENDY: 't Is hier vreselijk... Om te puffen...

SABINE: Dat denk je maar. Te lang en te geconcentreerd op dat ding zitten spelen, zeker?

RENE: Doe je pulletje dan uit, Wendy.

SABINE: Wat doen we hier nu aan, Rene? We kunnen dit toch niet zo laten?

RENE: Ik zei het al... Dat ze haar pulletje uittrekt.

SABINE: NEEEE! Wat doen we met Mammie?

RENE: Voorlopig niet veel, denk ik... Wat is er mis? Ze verzorgt gewoon plantjes.

SABINE: Ze fantaseert, Rene!

RENE: Ja, dat doen we toch allemaal. Jij weet het misschien niet van jezelf, maar ik beseft het gelukkig wél.

WENDY: Pfff... Da's hier niet uit te houden, zeg! Ik zweet peentjes!

SABINE: Klaag nu niet, Wendy. 't Is hier niet warmer dan daarstraks.

SVEN: Maar 't is echt waar, mams. Ik denk dat ze plots ziek geworden is. Kijk maar, hoe ze zweet. Het stroomt van haar voorhoofd.

WENDY: Neen, ik ben helemaal niet ziek. Ik voel me niet koortsig en zo. Maar warm, joh... Het lijkt hier wel een hittegolf... Goh, mijn shirt is al kletsnat van het zweet! Voelen jullie dat dan niet? Jullie leven in een andere wereld, zeker?

SABINE: Houd er nu over op, Wendy! 't Is hier hooguit 20°C. Niets meer. *(Tot Rene)* Ik denk dat we er zo snel mogelijk met de huisarts over moeten praten. Misschien moeten we wel overgaan tot collocatie...

RENE: Nu loop je echt wel wat hard van stapel, Sabine. Laat haar toch gewoon genieten van haar nieuwe hobby. En bovendien, waar bemoei jij je eigenlijk mee? Jij hebt er toch geen last van?

SABINE: Nog niet. Nog niet! Maar als ze straks helemaal haar verstand kwijt is, dan kan ik het alweer oplossen! We moeten haar nu laten opnemen, dat zeg ik je!

SVEN: Beseffen jullie wel wat jullie aan 't doen zijn? Zo praten, terwijl Mammie erbij zit?!

SABINE: 't Is voor haar eigen bestwil, jongen. Bovendien, ze is in slaap gevallen. Mammie luistert nooit als 't haar niet interesseert. Dan is ze er gewoon niet meer bij. Dan is ze weg. Ver weg.

WENDY: In Afrika?

(De schommelstoel valt stil)

SVEN: Ben je zeker dat ze slaapt, mams?

SABINE: Dat zie je toch!

RENE: *(is tot bij Mammie gegaan)* Slapen? Verdomme... Ik dacht nog die ene mop te vertellen, Mammie... Mammie??! Nee, zeg... Die ene mop had ik je nog willen vertellen. Echt waar, Mammie...

SABINE: *(verschrikt)* Rene? Wat is er met Mammie?

RENE: Ik weet niet... Heu, ik weet niet zo zeker of ze wel slaapt?...

SABINE: *(hoopvol, bang)* Doet ze alsof?

RENE: Nee... Ik denk dat ze... dood is...

SVEN: *(in paniek)* Neeeeee, niet waar! Mammieeeeeuuu...

WENDY: *(gaat naar het venster en doet het raam open, alsof de hele scène zich buiten haar heeft afgespeeld)* Dat is hier gewoon niet uit te houden... Bah! Zelfs van buiten waait er warme lucht naar binnen. We zitten hier precies in de tropen en zo...

RENE: Kijk naar haar neus! Die is zo scherp, helemaal weggetrokken. En bleek... Wit, bijna!

SABINE: *(in paniek)* Mammie? Mammieeee?

RENE : Haar handen zijn ook al zo koud...

WENDY: Dat kan niet! 't Is hier om te stoven! Ik zweet peentjes!

SABINE: Wendy, stop met die komedie! Zie je niet dat er iets ernstigs aan de hand is met Mammie?

WENDY: De lucht is hier zo droog ook...

SABINE: Sven, neem je zus mee en jullie gaan alvast naar huis. Wij regelen het hier verder wel...

SVEN: Maar mams, ik wil bij Mammie blijven...

SABINE: Sven!

RENE: Doe nu maar wat mams zegt, jongen...

WENDY: *(staat voor het open raam)* Heee... Horen jullie dat ook?

RENE: Wat, meisje?

SABINE: Ik hoor niets!

WENDY: Luister. Heel in de verte, maar toch klaar en duidelijk...

SVEN: Er is helemaal niets te horen!

(Heel ver weg klinkt zacht tamtamgeroffel. Het geluid groeit aan met ritmisch voetengestamp en opzweepende zoeloegezangen. Het volume neemt toe tot het oorverdovend wordt. Sabine en Rene praten mimisch, voor het publiek onverstaaanbaar, tegen elkaar, soms ook tegen Wendy. Die reageert even mimisch en wijst naar buiten, de ouders halen onbegrijpend hun schouders op. Wendy is – buiten het publiek uiteraard - de enige die de Afrikaanse geluiden kan horen. Optioneel kan, indien het opvoerende gezelschap de beschikking heeft over een groep zwarte ritmedansers, deze groep op dit ogenblik met ontbloot bovenlijf en roffelende tamtams vanuit de zaal het podium bestormen en er een wilde Zoeloedans uitvoeren, begeleid door flitsende en bevreemdende lichteffecten. Ze verdwijnen daarna één na één tussen het decor op het ogenblik dat Sven het raam half dicht doet. Het geluid klinkt nu iets zachter zodat ook de stemmen weer verstaanbaar zijn)

SABINE: We moeten iets doen, Rene!

RENE: Ja,...

SABINE: Doé dan iets!

WENDY: *(bedelt om aandacht, maar praat in het ijle)* Maar hóren jullie dat dan helemaal niet?! *(niemand reageert)*

RENE: *(gaat naar Mammie, neemt voorzichtig het plantje uit haar handen en wil het op de vensterbank zetten)*

SABINE: *(gaat hysterisch tot bij Rene, rukt het plantje uit zijn handen en vloekt)* Ruup! Wat een onzin! *(Ze gooit het plantje door het raam. De Afrikaanse geluiden zwellen nog één seconde oorverdovend aan en vallen dan volledig stil)*

WENDY: *(verrast, alsof ze uit een trance komt)* Het is gedaan! En brrrr... Het koelt hier ineens zo erg af!...

SABINE: Jij bent gek aan 't worden, denk ik!

(Het licht dimt. Er schijnt nog een felle spot op de schommelstoel die stilaan opnieuw in beweging komt. Niemand van het gezelschap heeft het in de gaten. Alleen Rene ontdekt het. Zijn mond valt open, terwijl hij naar Mammie wijst. De anderen vormen een tableau vivant en de stoel gaat steeds gezelliger schommelen. Hier mag het stuk eindigen. Indien de vrees bestaat, dat het publiek met dit mystieke slot toch nog iets te veel op z'n honger blijft zitten, mag offstage de vooraf opgenomen stem van Mammie zeggen: 'Alleen onschuldige zielen kunnen met plantjes praten en horen Afrika in hun hoofd; wie rationeel denkt, vermoordt z'n dromen en blijft altijd eenzaam').

Doek

EINDE

Las je ook reeds de andere toneelwerken van Luc van Balberghe?

Avondvullers

- **Tryskyl**, tragikomedie, 3 à 4 dames + 2 heren
- **Virus**, tragikomedie, 4 dames en 2 heren
- **Wolfsmelk**, tragikomedie, 6 d. en 6 h. + evt. figuratie
- **Gekaapte violen**, tragikomedie, 4 dames en 2 heren
- **Een paard dat niet naar de zee kijkt**, familiekroniek, 1 dame en 1 heer
- **Kerst in De Stompen Hoek**, een eigentijdse *Christmas Caroll*, grote bezetting
- **Voor alles is er een tijd**, familiekroniek, verteltekst voor 5 personages
- **De verbazingwekkende carrière van Provist Alain**, tragikomische satire, min. 1 man, evt. tot 5 heren en 3 dames.
- **Gebakken Lucht**, deurenkomedie, 4 dames en 3 heren
- **Als 't maar een jongen is!**, blijspel, 8 dames en 3 heren
- **Een afdruk van lucht**, intrigekomedie, 5 dames
- **Houten tranen**, allegorische vertelling, 1 m of v

Eenakters

- **De Bank** (30'), psychologisch drama, 1 dame en 2 heren
- **De goochelaar** (60'), thriller, 2 d. en 4 h., evt. zangkwartet
- **60 dagen later...** (40'), relatiethriller, 3 dames en 1 heer
- **Sotscop** (20'), wagenspel, 3 heren en 3 dames + spreekkoor met voorzegger
- **Jonge klare** (40'), kluchtig wagenspel, 1 dame en 4 heren
- **De koning van Teuttereweuttere**, (40') kluchtig wagenspel, 13 personages met dubbelrollen, min. 3 dames en 3 heren
- **Over het graf heen**, (30'), tragikomische monoloog, 1 heer

Kindertoneel

- **Kabouter Krik is verdwenen** (100'), sprookje, 7 personen (m/v)

Vraag gratis leesbrochure aan:

luc.van.balberghe@telenet.be